

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca
1. sz. Aigner Lajos
könyvkereskedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre . . . 2 frt.
Félévre 4 frt.
Évesz evre . . . 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két ha-
sabos petisorsért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTTE

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA: **AIGNER LAJOS.****Szerkesztőség:**

Budapest, IV. kerület,
Belváros, Borz-utca
9. szám II. em.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmertetlen leveleket
nem fogadunk el.

AZ »ACHILLES VELOCIPÉD- ÉS CSÓNAK-EGYLET«, AZ »ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BALATON-EGYLET«, A »BEREGSZÁZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET«, A »BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI TORNA-EGYLET«, A »BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE«, A »DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »DEBRECZENI TORNA-EGYLET«, »ELSŐ MAGYAR VÍVÓ-EGYLET«, AZ »ÉRSEKÚJVÁRI VÍVÓ- ÉS TORNA-EGYESÜLET«, A »FERTŐI CSÓNAKÁZÓ-TÁRSASÁG«, A »GYŐRI CSÓNAKÁZÓ-EGYESÜLET«, A »KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB«, A »KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, »FŐVÁROSI VÍVÓ-CLUB«, A »KÖRMENTI ATHLETIKAI CLUB«, A »KUNSZENTMÁRTONI CSÓNAKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »MAGYAR-ÓVÁRI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MAGYAR VELOCIPÉD-CLUB«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »LÉVAI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI TORNA-EGYLET«, A »NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-KANIZSAI TORNA-EGYLET«, A »NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NEMZETI HAJÓS-EGYLET«, A »NEPTEN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET«, AZ »Ó-BUDAI TORNA-EGYLET«, A »PANNONIA CSÓNAK-EGYLET«, A »PECSI ATHLETIKAI CLUB«, A »POZSONYI HAJÓS-EGYLET«, A »POZSONYI TORNA-EGYLET«, A »PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »RIMASZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁTORALJA-ÚJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SALGÓ-TARJANI VASPARIPA-SZÖVETKEZET«, A »SELMECZI AKADEMIAI ATHLETA-CLUB«, A »SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZABADKAI TORNA-EGYLET«, A »SZARVÁSI KORCSOLYÁZÓ-KÖR«, A »SZEDEDI CSÓNAKÁZÓ-EGYLET«, A »SZEDEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZEDEDI TORNA-EGYLET«, A »SZÉKELY-UDVARHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZÉKESFEHÉRVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »TEMESVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET« S AZ »ÚJVIDÉKI KERÉKPÁR- (BICYCLE-) EGYESÜLET«.

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Tanulók kirándulása.

Nem tudom hányadszor lesz már kiszedve a fenti cím e lapok hasábjain, úgy hogy sokak előtt unalmas tárgynak tűnhetik is fel ez ügy többszöri hangoztatása, de nem lehet felesleges e felszólalás sem, miután az eddigieknek nem volt meg kellő eredményük.

A tanulók kirándulása nemhogy terjedne az iskolákban, sőt hanyatlik. Ma már az ezelőtt oly kedves emlékü majálisok is kiszorultak az iskolákból, dacára annak, hogy itt a fővárosban az iskolák e célból egy szabad napot is nyernek.

A gyermekek önkéntes vagy vezetett kirándulásairól az iskolákban mit sem hallani. A labdázás és egyéb szabadtéri játékok helyét a gombozás és golyózás váltotta fel a gyermekeknél. És még nem is róhatjuk meg őket érte, hisz játszani csak kell a gyermekeknek, s ha nem vezetjük a mezőre, biz csak gombozni és golyózni fog az utca szűk falai közt.

Nem vádolhatjuk az iskolai kirándulások hanyatlásáért a felső intéző köröket, mert a középiskolai tanítás tervében és utasításában ki van mondva a kirándulások rendezése. A reáliskolai és gymnasiumi utasításban a tornajátékok és kirándulásokról szóló fejezet a következőleg szól:

„Mozgással járó játékok föltétlenül a tornatanítás körébe tartoznak“.

„A játék a tornaóra bármely részében, de mindig a tanár rendezése és felügyelete alatt történhetik“.

„A játékok nemeit az osztályok szerint kell össze-

válogatni, pl. az alsóbb osztályok számára: macska- és egérfutás körben, ugró kör és a legkönnyebb labdajátékok, ú. m. dominó, duplex stb.“

„A felsőbb osztályokban különösen a hosszú méta és a körróta gyakorlandó; kirándulások alkalmával pedig a harcjáték“.

„Az áprilistől júniusig terjedő időszakban a szünetnapok délutánjain vagy egész napra is legalább 3 kirándulást kell tenni, mely alkalommal kitartó menet, futás zárt oszlopokban, valamint a természeti akadályok legyőzése gyakorlandó. (Czél szerű e kirándulásokat a földrajziakkal és természetrajziakkal egybekapcsolni).“

Igy hát az e lapok második évfolyamában K. K. néptanító által óhajtott dolog ma már ténynyé lett. A következőképen zárja be cikkét ugyanis K. K. úr: „Az a baj a kirándulásoknál, hogy nem a gyermekeken és szülőkön mulik el évről-évre a kirándulások rendezése, hanem a tanítókon. Úgy vagyunk e dologgal mint a templomba járással voltunk. Míg magas helyről rá nem parancsoltak a tanárookra, hogy tanítványaikat templomba vezessék, ment a ki akart; míg most mindenki kötelességű templomjáró. A testi épség érdekében jó lenne, ha ily felsőbb rendelet megadná a kirándulásoknak azt a fontosságot, mint a lelki üdvösség érdekében a templombajárásnak adott. Mert én teljesen megvagyok győződve, hogy az igazi boldogság elérésére a szabad természet öléhez ép oly szükséges a gyermekeknek járnai, mint a templom szentélyéhez“.

A kívánt rendelet megvan és ismét csak a tanítókon mulik, hogy a kirándulások ma sem történnek meg. Az igazság azonban megkívánja, hogy elmondjuk amaz okokat is, melyek a tanítókon kívül gátolják a tanulók kirándulásait. Több iskolában ugyanis nincs a hétnek a vasárnapon kívül egy napja is, melyen szabad délután állna a tornatanító rendelkezésére. A szerda és szombat délutánokat betölti a hitoktatás és a rendkívüli tárgyak tanítása. Mindenesetre tehát, hogy kirándulás legyen rendezhető, szabad idő kell rá.

A kirándulásra való szabadnapok engedélyezése az igazgatóktól függvén, a kirándulások érdekében ezek tegyék meg az első lépést. Sőt az igazgatóktól elvárhatjuk, hogy a kötelességmulasztó tornatanítót kényszerítí a kirándulások rendezésére.

Másik nehézség a kirándulásoknál itt a fővárosban, hogy rendes kiránduló helyeink nincsenek. Ugyan ez nem volna okvetlen szükséges, de mindenesetre célszerű lenne, ha a városhoz közelebb eső szabad téren egy bekerített tér állna a tanulók rendelkezésére kis faházzal, hová az eső elől behúzódhatnának a fiúk és öltözetet is cserélhetnének.

A tanulók csapatjait fővárosunk utcáin alig néha látjuk, holott a szép tavaszi napokon tömegesen kellene kimenniök a szabadba. De nem lesz soha semmi sem a tanulók kirándulásából, ha az igazgatók a törvényes utasításokra nem szorítják a tornatanítókat.

Hanem egy kis méltánytalan dologgal is jár ám a tornatanítókra e kötelező kirándulás. Ugyanis a tornatanító a kötelezett 22 óráért kapja fizetését, melybe nincs beleszámítva sem az előtornász-óra, sem a kirándulások délutánja, vagy éppen egész napja. Már pedig a fővárosi népesebb iskolákat az utasításszerű kirándulásra vezetni annyit tesz, mint április, május és június hónapokban minden héten egy délutánt szentelni a tanítóra nézve ugyis eléggé terhes tornázásnak.

Mondjuk bár, hogy mind az előtornász-óra, mind a kirándulás némi örömmel járó foglalkozás a lelkes tanítóra nézve, de mégis csak időt igénylő munka, melyért méltányos volna némi díjazás is. Értjük főképp e díjazás alatt az ugyis nagy kötelezett óraszámnak leszállítását 18-ra.

Hanem mielőtt a tornatanítók e jogos kívánságuknak a felsőbb helyeken hangot adnának, tegyék meg kötelességüket és vezessék ki tanítványaikat a szabadba.

FELŐP LAJOS.

A Kolozsvári Athl. Club III. házi viadala.

Márczius hó 20-án d. u. 4 órakor folyt le igen nagyszámú nézőközönség előtt ez idei házi versenyünk. Igen öröndetes tényt konstatálhatunk e verseny alkalmával, midőn az intelligenciát nagy számmal láttuk képviselve.

Futólagosan említjük föl a következőket: br. Kemény Ödönné leányával, gr. Bethlen Jánosné s két leánya,

br. Wesselényi Istvánné s leánya, br. Inczédiné, br. Bánffy Jánosné, gr. Csáky Ilona stb. stb. Ott volt majdnem teljes számban az egyetemi tanári kar, városunk állami és városi főbb hivatalnokai nejeikkel és leányaikkal, tekintélyes csoportja a közös hadsereg és honvéd tisztikarnak és nagy csapatja a különböző korú ifjúságnak. A nagyszámú közönség annyira megtöltte a torna-termet, hogy gyakorló térnek alig maradt fönn annyi, hol 30 athleta egy sorban fölállhatott volna.

A terem jókora helyét a tűzoltói zenekar volt kénytelen lefoglalni, mivel a torna-vívoda választmánya ez alkalommal nem engedte át a karzatot. Pontban 4 órakor a Hunyady-induló mellett vonult ki az öltöző szobából 30 athleta, Albert Károly műveető vezénylete alatt. Gyönyörű látvány volt szemlélni az ép és egészséges ifjúság színe-javát arcukon és szemükben bátorság és örömmel.

E felvonulás után a tisztelgés következett, mely alatt a műveető katonai jelentést tett a club elnökének br. Jósika Lajos ő méltóságának.

A program első pontjával, a rendgyakorlatokkal, kezdetét vette az érdekesebbnél-érdekesebb látvány. A rendgyakorlatot a műveető vezette. Az egysorban való felfejlődés után csillag, négyszög, oszlop és átvonulás képeit tüntették föl igen ügyesen és szabályos mozdulatokkal. Úgy látszik, hogy athletáink nem csupán az izom edzésére adnak sokat, hanem a csinos és modoros mozdulatok elsajátítására is. A közönség tapssal és éljen kiáltással jutalmazta meg a működőket.

E gyakorlatok végeztével egyetlen vezényszóra, a gondolat gyorsaságával, egymás határa állva és térdelve alkotak egy igen csinos gulát, mit a közönség „meg újrázott”.

A súlyemelésben 11-en vettek részt, kitüntek br. Kemény Árpád, Amberboj József, Kiss Ferencz, Granpiere Károly és Illing Sándor.

Amberboj 18 klgmos vasrúdat nyakszirten tartva, két athletát a rúd két végén függeszkedve, kényelmesen megforgatott.

A következő gyakorlat kard-assout volt Páska Zoltán és Tiltseher Jenő között. A közönség megtapsolta az ügyes vívókat.

Tör-assout Páska Z. és Benke F. mutatott be, helyüket csinosan megállották.

A kardvívásból 10 athleta csoportvívásra állt fel, de a tér szűke miatt a néző közönséget fenyegették tusokkal s így csak igen kevés ideig és igen vigyázva vívhattak. A szertornázás a legérdekesebb pontját képezte a viadalnak.

A nyújtón és korláton folyt a nemes versenygés. A szebbnél-szebb és nehezebbnél-nehezebb gyakorlatok egymást érték.

Különösen kiemelendők: Kiss Ferencz, Kanel F., Granpiere K., Grosz V., Ináncsy F., Illing S. és Egán L.

A rövid szünet alatt Kiss F. és Ináncsy a kezekén való járást mutatták be. Hatalmasan megtapsolták.

A csoport-törvívás is a tér szűke miatt csak nagy vigyázat mellett mehetett végbe. Vezetők voltak br. Kemény Á. és Páska Z.

A magasugrásban (rugó deszkáról) a versenyzők nagyon korlátozva voltak, mert fejük felett a gázlámpák, a legrási pontnál a nézők s a rohamvevésnél az ülők sokat genirozták.

Az eredmény mégis jónak mondható, 6 lépés roham útról 174 cm. magasat ugrottak mindnyájan. Kitüntek br. Kemény Á., br. Bánffy L., Fekete Béla, Egán és Kanel

F. — Ináncsy merész saltomortalekat, Ferenczi Géza pedig szép tigris ugrásokat mutattak be.

Az ökölvívásban csupán csak egy pár vehetett részt, kikre nagyon kellett ügyelni, nehogy hevüktől el ragadtassanak s egymást a közel ülő szép hölgyek ölébe tartsák.

Az összes működők tisztelgése után a viadal végét ért.

Egybevetve a házi viadal eredményeit a korábbiakkal, az atletikai klubban a testgyakorlatok terén tetemes haladás észlelhető. Egészséges mozgás, elevenség uralkodik e klubban s a gyakorlatok szép kivitele nagy gyakorlottságnál tesz tanuságot.

Kolozsvár, 1887. márczius 22-én.

ATHLETA JELÖLT.

A budai torna-egylet disztornája.

(1887 márczius 21-én.)

Minden nagyobb reklám nélkül vettük a kellemes hírt, hogy Ő Felsége a budai torna-egyletet egy esti tornázásakor megfogja látogatni.

A kitüntetett egylet méltó fogadtatást készített Ő Felsége számára. Budának az a kissé elhagyott része, melyben a tornacsarnok van, szokatlan élénkséget mutatott az esti órákban. Az alagúttól kezdve egészen a tornacsarnok épületéig sűrű tömegben állt a nép, várva királyt, sőt az Attila-uteza lakosai rögtönzött kivilágítással ünnepelték meg azt a szerencsét, hogy Ő Felsége keresztül hajtattott utcájukon. Ez önkéntes hódolatnyilvánítás minden rendezés nélkül is szépen sikerült. De legszebben volt kivilágítva és feldíszítve maga a tornacsarnok, melynek korridorját délszaki növények töltötték meg. A nagy tornateremben pedig egy rendkívül díszes, mennyezetes trónemelvényt állítottak fel a király számára, kinek mellszobra a terem második oldalán zöld lombok lugasából fehérlett elő.

Az estélyre csak nagyon kis számú meghívott társaság jelent meg, mely csupa férfiakból állott, kik frakkban vagy katona-egyenruhában jelentek meg.

A király Ő Felsége, mint minden alkalommal, úgy most is a legpontosabban megjelent 7 órakor a kitűzött időre. Egyszerű udvari fogaton hajtattott a tornacsarnok elé, melynek előcsarnokában Fejérváry Géza báró, az egylet tiszteletbeli elnöke, Trefort Ágost, Orczy Béla báró, Széchenyi Pál gróf és Bedekovich Kálmán miniszterek, továbbá Graef lovassági tábornok, Pejachevich Miklós gróf és a torna egyesület egy küldöttsége élükön Jenny Antal elnökkel fogadták Ő Felségét.

A királyt a csarnokba léptekor a kettős sorban álló piros inges tornászok hangos eljenzéssel fogadták.

A király az emelvényre állva hallgatta Jenny elnök tájékoztató szavait. Kérdé, hogy az egylet tagjai közt sokan vannak-e a tisztviselők. érdeklődött az egylet anyagi viszonyai felől. Majd megadta a jelt a gyakorlatok kezdetére.

A királyi emelvény két oldalán közéletünk több

kitünősége foglalt helyet. Itt voltak a fent említettek kivül Beniczky Ferencz, Tanárky Gedeon és Gromon Dezső államtitkárok, Kamermayer Károly polgármester, Darányi Ignác, Országh Sándor, Rostaházy Kálmán, Kriszt János, Desseffy Aristid az athl. club, Goll János a torna-club, Gergelyi Jakab az ó-budai torna-egylet elnöke.

A király Ő Felsége a trón-mennyezet alá menve, innen állva nézte végig az egész disztornázást, melyet így természetesen az egész társaság is állva szemlélt mindvégig.

A tornagyakorlatok katonazene mellett folytak s legelőször is szabadgyakorlatokkal kezdődtek, melyeket Zsingor Mihály egyleti művezető vezényelt, s melyeket a tornászok négy sorban végeztek. Ő Felsége a tetszetős gyakorlatok közben többször kifejezte meglepését, különösen szép képet nyújtott a következő, négy különböző helyzetből kezdett gyakorlat: karlendítés fejfölé, törzshajlítás, guggolás, alapállás.

A szertornázás a következő beosztással folyt le: I. csapat: nyújtón, előtornász Bély Mihály; II. csapat: lovon, előtornász Rónay Emil; III. csapat: bakon, előtornász Dürr Károly; IV. csapat: korlátan, előtornász Stolp Ferencz; V. csapat: gyűrű-hintán, előtornász Maurer Rezső; VI. csapat: magasugrás, előtornász Krencics Gyula. Minden csapat az előtornázott gyakorlatokat igen jól végezte, úgy hogy az általános benyomás itt is kielégítő volt, bár meg kell jegyeznünk, hogy az egyletben kiváló jó tornász nem sok van. A király a nyújtón látott nehezebb gyakorlatoknál ismételve dicsérete a tagok ügyességét és erejét. Fest Jenő, Bély Mihály, Friedl, Zsingor Árpád, Csepely, Exner, Ditzl és Csik tornáztak a nyújtón.

A csapattornázás után a „mintacsapat” a magas korlátan tornázott. A gyakorlatokban résztvettek: Védffy, Dürr, Friedl, Csepely, Fest, Exner, Ditzl, Bély és Zsingor Árpád. Mindenki más-más gyakorlatot csinált, és így igen érdekes látvány volt e csapat tornázása is. A gyakorlatok változatosan következve egymásután valóban rövidnek tünt fel az idő e mutatvány nál.

Nagyon kiérdemelte Ő Felsége tetszését a 12 tornásznak buzogány forgatása, melyet oly módon mutatnak be, mint az egyletnek ez idei első disztornázásakor leirtuk. A kettős sor élén Bély mutatta a forgatásokat. Dicsérettel kell felemlítenünk a rendezésben ezen általunk már régen sürgetett újítást, hogy e nehezebb összgyakorlatok a csapattornázás után tétettek. Mind a buzogány mind a bevezető szabadgyakorlatok a szó szoros értelmében hibátlanul, még a legkritikusabb szem előtt is kitünően végeztettek. Hanem biz mindenkinnek testi-lelki ereje hatványozódott, tudva, hogy királyi figyelem tárgya mutatványa.

A disztornázás végső pontja a rüdugrás volt, melyben különösen Bély és Zsingor Á. tüntek ki. Mindketten remek testtartással ugrottak, Utolsónak Bély maradt, ki

2:95 mt. magas ugrásával Ő Felsége különös dicséretét érdemelte ki.

A gyakorlatok befejeztével a király a cserrel behintett porondra lépett, kifejezte megelégedését az egyet elnökének a látottak felett, majd bemutattatta Zsinger Mihály művezetőt, kitől kérdezősködött a gyakorlatok rendszeres tartama felől, majd megelégedését fejezte ki a tapasztalt szabatosság felett. Ezután a tornászok elé lépett Ő Felsége s itt emelt hangon kijelenté, hogy soha életében ily szép díszornázást nem látott, majd felkereste a sorban Feszt Jenőt, kinek mutatványai az imént lekötötték figyelmét, megkérdezte tőle, hogy hivatalnok-e, mire Feszt igenlő felelete után Ő Felsége rendkívüli elismeréssel nyilatkozott ügyessége felől. Ezután Bély Mihályt mutattatta be Ő Felsége s itt is hízegő szavakban nyilatkozott ennek különösen ugrási produkciói felől. Ezután a király beírta nevét a vendégkönyvbe s a tornászok, valamint a közönség lelkes éljenzése mellett elhagyta a csarnokot. A kívül várakozó nép újból zajosan megéljenezte a távozó királyt.

Meg kell jegyeznünk, hogy Ő Felsége minden kérdezősködés nélkül egyenesen felismerte a kettős sorban álló tornászok közt Fesztet, és Bély után úgy tudakozódott, mint a jó magasugró után.

A magyar tornázás barátait a budai tornászok hálás érzetre keltették, hogy munkájukkal királyi elismerést vívtak ki, de viszont a budai tornászok elnökjüknök és művezetőjüknök tartoznak hálával a kivírt eredményekért.

A vivás és tornázás a m. kir. honvédségnél. *)

(Vége.)

A meglevő tornaeszközök és szerek pedig, az erre engedélyezett átalányok okszerű felhasználása mellett, nemcsak folyton jó karban volnának tartandók, hanem egyuttal tökéletesbítendők is és hadbiztosi szemlék alkalmazásával ép úgy, mint bármely más készlet, nemcsak számuk, hanem minőségük szerint is alapos vizsgálat alá vonandók.

Az oktatás és gyakorlások egyöntetőségét illetőleg pedig — szerény nézetem szerint — elégséges volna, ha az altisztek, mint leendő előtornászok és segítők, csakis a gyakorlati szabályzatban vázolt mérvben, a gyakorlatok alapos megtanulására szoríttatnának, hogy pajtáságuk legénységének legalább ezeket legyenek képesek előtornászni, azaz mutatni.

Eme képességnek beigazolása céljából pedig szükséges volna azt is felvenni szabályzatainkba, hogy az altiszti rendfokozat elérésére való egyéb képesültséggel, kötelezőleg az előtornázási képesség is összeköttetésben álljon, mihez képest ez utóbbi az előjárók részéről ép úgy volna vizsga tárgyává teendő, mint bármely más kötelező tantárgy.

A tornázás és vivás, csupán mint testedés vagy akár sport gyanánt tekintve, oly eszköz, mely a testedés és izmok fejlesztésén kívül, úgy az egyeseknek, mint az egész vele foglalkozó társadalomnak nemcsak öntudatot, bátorságot, szabad gondolkodást, és kitartási erőt, hanem egyuttal egymás iránti bizalmat és összetartozandóság iránti köteleességérzetet is kölcsönöz,

melyre ép minekünk katonáknak, Legfelsőbb Hadurunk „Egyesült erővel” jelszavánál fogva is, oly égető szükségünk van.

Ha már szolgálati szabályzatunk értelme szerint, a katona megfelelő neveltetése a föltétlen engedelmességre, a kötelesség lelkiismeretes teljesítésére stb. által megvetjük a csapat fegyelmének az alapját, úgyhiszem, miszerint az egyes katona erejének, kitartása, ügyessége és bátorságának módszeres fejlesztése által, szintén megvehettjük a csapat erejének az alapját.

Nem túlbecslése az idegennek, vagy tisztán majmolási szándék, hanem a megfelelőnek bizonyult jó föltölt való elmékedés és annak terjesztése vezérel, midőn azon állítást kockáztatom, hogy a német sereg az aligmúlt évtizedekben aratott hadi dicsőségeit jó részben annak köszönheti, hogy harcászai legnagyobb részben, már az elemi iskoláktól kezdve egész a hadjáratba indulásig, főleg testgyakorlatok által annyira edzve voltak, hogy úgy a hadi fáradalmakat, mint az azzal járó viszontagságokat emberül elviselni képesek voltak.

Igaz ugyan, hogy ott majdnem minden községben tornászó és célzó egyesület létezik, melynek tagja úgyszólván az összes férfi lakosság szokott lenni, és melyeknek megbecsülhetlen eredménye az volt, hogy úgy az egyes ember, mint az összesség, a fegyver és hadviselés nehézségeivel már otthon megismerkedett és megfelelőleg edzve, nehéz feladatának teljesítésénél helyt állni képes vala.

Nemcsak a német hadseregre, hanem a történelem által ismertett egyéb népekre is hivatkozom, melyek viszontagságaiból szintén azon tanulságot meríthetjük, hogy baltalmukat csak addig tudták megtartani, míg a szellemi kiképzéssel karöltve járó testi erő fejlesztésén örömeiket találták és észlelhetjük, hogy a mint a nőies puhultságnak és élvhajzásznak engedték át magukat, egymásután el is enyésztek.

Hogy Magyarországon a tornázás, vagy egyáltalában a testédzési gyakorlatok üzése oly nehezen tud gyökeret verni és terjedni, annak legnagyobb részben a saját passzivitásunk és a minden új iránti elfogultság az oka, mely bajon mi katonák, a kik ez ügyet, czélszerűségének helyes felismerésében és a belénk helyezett bizodalommal, valamint egyáltalában hivatásunknál fogva is segíteni tartozunk.

Az ily irányban való tevékenységünknel hassunk egyuttal oda, hogy a szabadságra menő honvéd- vagy altiszten, még szolgálati kötelezettsége tartama alatt, a tornázás czélszerűsége iránt annyi érdeklődés fejlesztésék, hogy az illető otthon és hozzátartozói körében ez eszmét nemcsak szóval, hanem tettel is terjeszteni képes lehessen. Így remélhető lesz, hogy az apa, ki a tornászat czélszerűségéről meggyőződött, egyuttal módot is fog találni, hogy gyermekei ebben szintén részesüljenek. Ez úton haladva végül elérhetjük azt, miszerint idővel az eddig táplált előítélettel egyutt, meg fog szünni azon állítás is, hogy „Magyarországon csak az urak tornásznak”.

Hazánkban a tornászat meghonosítása terén, kétsegen kívül, más is igen sok történt és hogy ez úgynek a jövőre való hordereje helyesen felismertett, bizonyítják azon tények, hogy az 1868. évi XXXVIII. t. cz. értelme szerint, a tornászat minden iskolára nézve egyaránt kötelező tantárggyá tétetett, és tényleg, kevés kivétellel tanítatják is.

Továbbá majdnem minden nagyobb vidéki városban, — a főváros példája után, — torna-egyesületek léptek életbe; az ország majdnem minden nagyobb isko-

lája részére, nagy kiadásokat sem kímélve, tornaszerek szereztettek be stb.

A katonaságnál a tornászat szükségessége régóta felismertetvén, minden tanintézetben rendszeresen tanítatik és gyakoroltatik, hogy ez ügyet a honvédségünk élén álló magas személyiségek is szívükön hordják, azt számtalan tény bizonyítja.

Mintán a fennebbiekből kivehető, hogy a tornázás-vívás szükségessége a tisztí sarjadék számára kétségtelesen felismertetett, azon következtetést vonhatni le, hogy a katonaság észbeli nevelésével a testi erő fejlesztése is párhuzamba hozatni szándékoltatott és tényleg el is értett; ha azonban az előzőekben vázolt végeztelt a leendő tisztnél elérni törekedünk, akkor azt a legénységnek is következtetesen követelnünk kell. A tiszt hivatásához tartozik ugyanis, a megszerzett ismeretei és ügyességei alapján, egyúttal alárendeltjeit nevelni és tanítani, miből minden tisztre egyaránt azon erkölcsi kötelesség származik, hogy a szellemi nevelésen kívül, a testi ügyesség, bátorság és kitartás fejlesztésére is minden csak kínálkozó alkalommal oktatólag és serkentőleg hasson.

Valamint azonban a közéletben az igényeknek megfelelő tornatanítók és előtornászok hiányát égetőleg éreztetik, és e bajon segítettő, tornatanító képző tanfolyamokat és póttanfolyamokat állítottak fel, ép úgy érzi honvédségi intézményünk is e hiányt, melyen azon kedvezmény is, hogy a bécsiújhelyi tanfolyamon évenként egy-egy vívó- és tornamester nyeri kiképzését, lendíteni alig képes, mert ez utóbbi, az esetben, ha megfelelt, valamely tanintézetben leli alkalmaztatását és így a legénységnek tornászatára csakis nagyon közvetve hathat.

E hiányon (előtornászok hiányán) véleményem szerint legezészerűbben úgy lehetne segíteni, ha a magyar királyi honvédség részére, vagy a központban, vagy kerületenként, minden évben télen és nyáron át, egyéb tanosztályok mintájára, egy-egy 4—5 hónapi tartamú „vívó- és tornatanosztály” állíttatnék fel, melyben a vívás- és tornászaton kívül, esetleg a helyes- és szepírás, úszás- és tűzoltási gyakorlatok, valamint harcziás és hazafias énekek éneklése is tanítandó volna.

E soraimban körülírt eszmének, az épen említett módon való megvalósítása esetén, a m. kir. honvédség nemcsak az ország védképességének fejlesztése körül, hanem az alsóbb néprétegeknek a tornászat eszméjével való megismertetése és megbarátkoztatása által, egyúttal az állam közéletére melyen kiható oly fejlődési iránynak adna lendítést, melylyel szemben a felmerülő csekély kiadások számba nem jönnének, s melynek üdvös voltát dúsan tapasztalná a későbbi hálás nemzedék.

Zárszóul még felemlíthetőnek tartom, hogy ha áll, hogy: „egészséges lélek egészséges testben”, úgy okvetlen azon jelentőségteljes jelige is áll, hogy: „egészséges ivadék csak egészséges szülőktől származhatik”, mely utóbbira a mostani puhult, — lankadt — és satnyulásnak indult nemzedéknek, — mint egésznek — fölötte nagy szüksége van.

WÉBER GYULA, honv. százados.

Az „Achilles-Egylet” tavaszi viadalai.

(1887. évi ápril hó 24-én. Nevezési zárnapp ápril 15-én esti 8 órakor.)

I. Bajnoki vasparipa-verseny. Táv 25 klm. Zárt verseny. Nyílt küzdelem.

II. Akadály vasparipa- (bicycle) ver-

seny. Táv 2 klm. Akadályok 4 repülő-hid és 2 vizes-árok, mely utóbbi előtt a gépről le kell szállani, az árkot átugorni és a gépet áttemelni kell. Nyílt verseny.

III. Kezdők-versenye. Táv 1 klm. Nyílt verseny.

IV. „Achilles-díj”. Táv 250 m., második küzdelem. Védő: Matkovich Miklós. Nyílt verseny. Nyitva minden szerkezetű velociped részére.

V. Hölgyek-díja. Táv 1609 m. Zárt verseny. Minden versenynél a tiszteletdíjon kívül az első ezüst-, a második bronz-éremet nyer. (Lásd az 1885 augusztus 23-iki prop.) Az összes díjak csak akkor adatnak ki, ha legalább 4 versenyző indul, ellenkező esetben csak az első díjaztatik. A nevezések a kitűzött határidőben írásban és zárborítékban az „Achilles-Egylet” titkárságához Szabadkára intézendők. Mindezen versenyeknél az „Achilles-Egylet” általános és részletes verseny-szabályai irányadók. (Lásd az 1885 augusztus 23-iki prop.) Mindezen versenyszabályok a „Herkules”-ban mint az egyesület hivatalos lapjában közöltetnek.

Kelt Szabadkán, 1887. évi márczius hó 1-én az „Achilles-Egylet” választmányi üléséből.

NAGYBUDAFAI VERMES LAJOS,
egyl. alelnök.

MATKOVICH MIKLÓS,
egyl. titkár.

Torna óra-rend.

(Tornakártyák.)

A zárjelek közé tett számok azon oldalt jelölik meg, a melyen a Porzsolt Lajos „Tornázás kézikönyvében” az illető gyakorlat bővebb leírása feltalálható.

46. tornaóra.

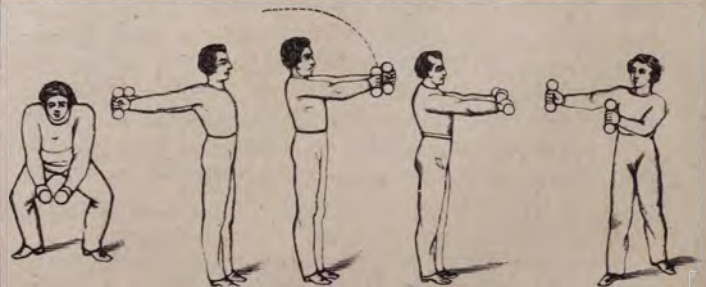
6—12 évesek: Ellenvonulással (80.) elébb kettős, aztán 4, 6 és utóbb 8-as sorok képzése; vissza alakulás egy sorba szintén ellenvonulással; azután ismételni megegyszer a 8-as sorba alakulást; mindezt azonban a danolattal végeztetni. Megjegyeztetik, miszerint bizonyos magyaros dallamú és a járashoz — hogy úgy mondjuk — „talp alá való” nóták betanítása ne a rendes tornaórában történjék, erre ott nincs idő. A külön és rendes énekórában előre betanult dalok közül is csak a legkedveltebbek közül egy-kettő énekeltesék párszor, nehogy a rendes tornaórában a testmozgási gyakorlatok alárendeltesen a danolási gyakorlatoknak. (Majd a tornász kirándulások legyenek jobban fűszerezve danolásokkal.) Az ellenvonulásokkal másodízben alakult nyolczas sorok egymás mögött két lépés sorköze igazodjanak a megállás előtt, a danolás megszüntetendő az „elég” szóval, ha az első 8-as sor megállítatott. Nyolczas sorok oldalt nyitódni kartávokra vállfogással, karokat le, balra arc: páros karlendítés a jobb váll fölé 1, onnét lendítéssel vágás le rézsut balra a bal térden kívülre, ezzel egyidőben törzshajlítás le és fordítás balra 2, vissza az első ütemű helyzetbe 3, karokat lenyújtani 4. Ugyanezt jobbra többször is, a térd is behajlított a karvágáskor, ez az úgy nevezett „harangozás”. Karok hajlításával a mell előtt „gombolyítás”, kézkörzés kéz körül, oldalt jobbra és balra vágás, de utána vezérlés nélkül ismét vissza a körzéshez: oldalt vágás! Körzés elég, kezeket csipőre. Törzshajlítás oldalt, 4 ütemben. Jobb lábbal terpeszkedő állásba lépj, oldalt törzshajlítás, kézzel földet érinteni és ismét felegyene-

sedni. Páros karokkal lendítés lent a test körül jobbra és balra törzsfordítással. Szögállás, jobbra át, jobbra zárkozni, azután szaladással ellenvonulással vissza alakulni egy sorba (80.). A la csony támfán (gerendán) hosszabban oldal állásban többben egy időben: leguggolni és felegyenesedni 3-szor, aztán előre leugrás. Oldal állásban páros karlendítés fejfölül előre le törzshajlítással összekötve, ismét felnyújtás. Haránt állásban jobb kar jobb láb lendítés oldalt, vissza, aztán ballal. Végig lépkedni a támfán magasra térdemelésekkel. Ugyanaz, de egy helyen a térdmagasságig emelve tartott boton át lépkedni (156. l. az ábrákat). A támfá közepéig menni, ott egyszer körül fordulni és tovább végig menni (157.). Arczczal állni a támfá felé melléje, kezekre támaszkodni és guggolásból hátra ugrani lábakkal és vissza. Háttal állni a támfához, hátsó támaszkodással guggolásból előre léptetni a lábakat és vissza. Nyújtó, mellmagasságig igazítva, minden nyújtóhoz ketten egyszerre: karokat felfektetni keresztelve, alant fogás, függés térdemeléssel a hónaljknál felkarokon. Függés a könyökesuklókon. Jobb kéz felső fogással fogja a rúdat, bal kéz fogja alulról a jobb kéznek csuklóját, így leguggolni; a rúd alá lépkedni fekvéssel függéshez és vissza. Ugyanaz ellenkező fogásokkal. Mindkét kézzel felső fogás, arczczal a rúd felé, hátra lépkedés után a dőlt állásban különféle gyakorlatok (164.). Rúd alá lépkedni fekvéssel (dőlt) állásban gyakorlatok (164.).

12—18 évesek: Lehetőleg most szabad ég alatt a katonai század képzéséhez és vezetéséhez azon előgyakorlatok ismétlendők mik már a 35., 39. és 43. tornaórákban gyakoroltattak. Ezekhez még rövid jegyzések: a század fejlődött vonalban akkor van, ha a 4 szakasz egymás mellett egy hosszú kettős sorú arczvonalban áll; ha pedig a 4 szakasz egymás mögött helyezkedett el kettős arczsorokban, akkor a század „oszlop” felállításban van (a négyes sorú „menet-oszlopokról” itt most nincs szó). „Zárt oszlop” az, melynél egyik szakasznak második sora és a mögötte álló másik szakasznak első sora között 6 lépésnyi távolság van. „Nyitott oszlop” az, midőn az egymás mögött álló szakaszok között oly nagy távolság van a mily hosszúak az egyes szakaszok sorai. Mindenekelőtt tehát a 35. tornaóra szerint meg kell alakítani a 4 szakaszt, kijelölni a szakaszvezetőket és a szárnyegyéneket; ki kell próbálni az egyes szakaszokban állókat, hogy jól megjegyezték-e, ki hova tartozik (külön mozdulatok vezérlésével); minden vezérlési szó kikiáltása előtt arra vonatkozó rövid és érthető magyarázat adandó elébb a szakaszvezetőknek, aztán a szakaszokban állóknak is. Például: most ezt fogom vezérelni: (század) „oszlop jobbra” (Honv. szab. 140.), ekkor minden szakasznak úgy kell változtatnia állását, hogy egymás mögé kerüljenek és arczsoaraikkal arra tekintsenek, a merre most a jobb vállak van fordítva; tehát minden szakasznak a jobb szárny egyéne az első sorban jobbra át fog fordulni és helyben állva marad, míg a többiek $\frac{1}{3}$ fordulat után felvonulnak a sorvezetőjük bal oldala felé, de csak akkor, ha a szakaszvezetőjük vezérelte a fordulatot és a parancsnok az indulást. En tehát mint századparancsnok vezéreltem: „oszlop jobbra”, erre még a sorban állók nem mozdulnak, de a szakaszvezetőknek rögtön hangosan vezérelni kell a szakaszaik számára: „fél jobb”, erre megteszik az $\frac{1}{3}$ fordulatot, de helyből még ki nem mozdulnak, most vezéreltem én mint parancsnok: indulj! ekkor megtörténik szakaszonként a felvonulás az új arczirányba. Mivel pedig „nyitott oszlop” alakult a fent írt móddal, és mivel ilyen most különösen vezérelve nem volt, azért minden szakaszvezető potlóg

még vezérelje szakaszát előre 6 lépésnyi közelre az előtte lévő szakaszhoz: „2. . . szakasz indulj! 2. . . szakasz állj! Század oszlopj! Fejlődött vonalban sorakozz! (35. tornaóra. Honv. szab. 128., 131.). Most ez fog vezéreltetni: „oszlop előre”, ekkor a 4 szakasznak az egyvonalú felállásból egymás mögé kell jutnia arczczal ugyanazon irányba, még pedig úgy, hogy legelől legyen a második szakasz mint első osztag, e mögött az első szakasz mint 2. osztag, ennek háta mögött a 3. azután a 4. szakasz mint 3. és 4. osztagok; ez így történik: a századparancsnok vezérli: „oszlop előre!” erre az első szakasz vezetője rögtön ezt vezérli hangosan a szakaszának: „1. szakasz, balra át!” gyakorlottabbaknak: kettős rendekbe balra át!), a 2. szakasz vezetője ugyanekkor semmit sem vezérel, míg a 3. és 4. szakasz vezetői ezt vezérlik: „jobbra át!” (. . .). Mihelyt a szakaszok megtették a fordulataikat, azonnal újból a parancsnok vezérli: „század indulj!” Erre mind a négy szakasz egyszerre megindul és pedig a 2. szakasz egyenesen előre, arczsoarban; az 1. szakasz a 2. szakasznak elhagyott felállási helye felé; a 3. szakasz szintén azon hely felé, de kissé jobbra húzódva, hogy a szembe jövő 1. csapat mögé kerüljön majd; a 4. szakasz pedig a 3. szakaszt követi nyomou. kissé jobbra húzódva melléje, utóbb mögé. Mihelyest elérték az 1., 3., 4. szakaszok azt a helyet, mely az egyenesen előre lépkedő 2. csapatnak hátrányába esik, azonnal vezérli az 1. szakasz vezetője: „1. szakasz jobbra arcz!” a 3. és 4. szakasz vezetői pedig: „balra arcz!” melynek következtében ismét mind a 4. szakasz ugyanazon arczirányba jutva lépkednek tovább mindaddig, míg a századparancsnok nem vezérli a 2. szakasz számára ezt: „első osztag állj!” mire az meg is áll, de a többi szakaszok még tovább mennek míg csak a szabályos 6 lépésnyi közelre nem jutottak az előttek megállapodott szakaszhoz, ha ezt elérték, kötelesek a szakaszvezetők vezérelni szakaszaiknak ezt: „1. (3., 4.) szakasz állj!” (Honv. szab. 139.). Szeretornázás: az I. csapat vegye a 45. tornaórára a III. csapat számára írt gyakorlatokat két szeren; a II. csapat a 4-ét; a III. csapat az 5-ét; IV. csapat a 6-ét; az V. csapat az 1-ét; végül a VI. csapat a 2. csapat két szerét.

Ha a fent írt katonai összgyakorlatok végzésére nem kedvező az idő és a körülmények, az esetben súlyzókkal lehet összetett tagmozdulatokat végeztetni (98., 99.), például: páros kar lógázás lent a test mellett előre és hátra, helyben járással összekötve. Páros karlendítés lent a test körül jobbra, előre, balra és vissza, folytonosan előre hajolva maradni és oldal felé fordulni is. Karokat előre orsó tartással vállmagasságig 1. oldalak felé szét

feszítés 2, ismét előre 3, leeresztetni 4. (mint az ábra két első alakja, csakhogya 2. alak rajza túlzott hátra feszítést mutat, mit ha lehetne is, nem szabadna végeztetni). Terpeszkedő állásban páros karlendítés fej fölülről le a lábak közé és vissza (ábra 3. alakja). Vállmagasságban vízszintes körben vágás páros karral jobbról balra és vissza, a keresztelő kar mellre hajlításból vág vissza.

(ábra 4. alakja). Karokat előre felső tartással (ábra 5. alakja) nyújtani, mellre hajlítani alsó tartáshoz, ismét előre lökessel felső tartáshoz, lelendíteni.

K ü l ö n f é l é k.

Azon t. olvasóinkat, kik még előfizetésüket nem küldötték be, tisztelettel kérjük az előfizetési ár (negyedévre 2 firt) sürgős beküldésére, hogy a lap expedálásában semmi fennakadás se álljon be.

Mutatványszámokkal szívesen szolgálunk. Elmaradt példányok reclamatiója a szerkesztőséghez (Borz-utca 9. sz. II. emelet) intézendő.

A **Kolozsvári Athletikai Club** fáradhatatlan elnöke, báró Jósika Lajos e hó 20-án az atleták házi viadala napján töltötte be 80-ik születésnapját. Hazánk ez első gentlemanje az öreg főúr ma is ifjúi kedvvel és energiával működik a testgyakorlatok terjedése érdekében. Csaknem minden este felkeresi az atleták gyakorló helyiségét s a vívó iskolát, s a fiatalságnak ilyenkor gyakorlati útmutatásokat ad a vívásban. Az atleták házi viadalán mindvégig jelen volt és megigérte, hogy a jövő viadalon Kővári Mihály vívómesterrel vívni fog vítőrrel. Sok ily lelkes elnököt kívánunk testgyakorló egyesületeinknek.

Az **emberi halandóságot** feltüntető adatok a statisztikában országunkat utolsó helyre állítják ugyanis tudósaink kimutatásai után a halandóság átlag és évenként 1000 lakos után számítva: Angolországban 17. Franciaországban 22. Poroszországban 28. Ausztriában 33. Magyarországon 37. A közép élettartam átlag: Angolországban 45 év. Franciaországban 37 év. Ausztriában 27 év. Magyarországon 26 év.

Az **első velocipéd bolt** nálunk csak most nyit meg az Andrassy-úton „Brömer-Elmerhausen és Társa” név alatt. A társ alatt Rossi Nándor értendő a fővárosi „Kerékpár-Egylet” alelnöke. Az üzlet mellett gyakorló hely is van. Mindenesetre örvendetesen vehetjük tudomásul a velocipéd-üzletnek fellendülését fővárosunkban, mert ez a sport terjedését is jelenti.

A **Kolozsvári Athletikai Clubból** az igazgató választmány határozata folytán tagsági kötelezettségek nem teljesítése miatt kitöröltetett: Malonyay Dezső, dr. Medgyessy Béla, Limó Balázs, Körösy György, Darkó Károly, Bartsch Lajos, Sztuppa Samu, Gálffy Kálmán, Kovátsik Antal, Novák István, Ince Béla. E kitörültek nevei a Herkules és a club évkönyve utján a hazai testgyakorló egyesületekkel közöltetni határoztatik. A többi hátralékosokra vonatkozólag a határozat további nyolcz nap mulva fog alkalmaztatni. A K. A. C. igazgató-választmányának 1887 márczius 2-én tartott üléséből.

KUSZKÓ ISTVÁN, titkár.

Duncan, de Ciory és Médinger Bécsben. Mégis csak valósult a bécsiek reménye körükben láthatni a világ legkitünőbb velocipédezőinek egy részét, küzdve a babérról s a nem megvetendő díjakért. (Van 2000 franktól lefelé a legkisebb díjig 300 frkig.) Ma van az első küzdelem, mely érdekesség szempontjából talán a legnagyobb is lesz. Egyik szám a 10,000 méteres síkverseny. A legközelebbi versenyek 10-én és 11-én az ünnepek alatt

lesznek. Kinek ideje van s érdeklődik a sport e neme iránt helyrehozhatlan hibát követ el, ha fel nem rándul ezeket megtekinteni.

Az „**Újvidéki Kerékpár- (bicycle-) Egyesület**” az idei pünkösti ünnepeken egy kirándulással egybekötött „Tavaszi kerékpár-ünnepelt” rendez. A kirándulás Újvidékről történik a 35 kmnyire fekvő Ó-Becsére, az ünnepély színhelyére. Az ünnepély programja következő: május hó 28-án indulás Jazeken keresztül Ó-Becsére. Május 29-én vasárnap d. e. a város megtekintése, délben társas ebéd s d. u. 4 órakor ünnepélyes felvonulás az ó-becsei lövőkertben; 5—7-ig dísz-és erőmutatványok, esetleg versenyek tartása. Május hó 30-án hétfőn reggel búcsuzás és visszatérés velocipéden Temerinen át Újvidékre.

Wood és James a két angol velocipédista Ausztráliában a reménylett győzelmek helyett kudarcot arattak, a míg James csak leveretéssel megy haza, addig Wood, kellemetlen emléket is kapott, mely talán akadályozni is fogja őt jövőre a velocipédezésben, ugyanis a legutóbbi 3 ang. mértföldes versenynél 100 méterrel a cél előtt oly szerencsétlenül bukott fel gépjével, hogy jobb karja kifeزامodott. Most mindkét angol hazafelé irányítja kormányrúdját.

Cambridge győzött. A szombaton a Themsén Putney-Mortlake közt megtartott csolnak-versenyen az oxfordi és cambridgei egyetemek közt Cambridge győzött. Az oxfordi csolnak három és fél hosszal hátra maradt, mivel kevéssel a döntő pillanat előtt egy evezője eltört. Legközelebb bővebben fogunk írni a verseny lefolyásáról.

Herkules-naptár. *)

Április	24.	Az „Achilles-Egylet” tavaszi viadalai. Nevezési zárnap ápril hó 15-én.
Május	19.	Budapest-gödöllői versenyek. Nevezési zárnap május 15-én.
„	22.	Tata és tóvárosi versenyek. Nevezési zárnap május 15-én.
„	28.	Az „Újvidéki Kerékpár-Egylet” kirándulással egybekapcsolt tavaszi viadalai Ó-Becsén. Nevezési zárnap május 15-én.
„	30.	Velocipéd kirándulás Belgrád-ra.
Junius	9.	„Achilles-Egylet” nyári viadalai. Nevezési zárnap junius 1-én.
Julius	3.	Budapest és Kassa között kirándulással egybekötött atletikai versenyek. Nevezési zárnap junius 25-én.
„	17.	Az „Achilles-Egylet” nyári viadalai Palicson. Nevezési zárnap julius 1-én.
Aug.	15.	A „Sz. T.-E.” országos torna és atletikai versenyei Palicson. Nevezési zárnap augusztus 1-én.
Szept.	18.	Az „Achilles-Egylet” Nemzetközi országúti versenyei Újvidék és Bród között. Nevezési zárnap szeptember 1-én.
Októb.	2.	Az „Achilles-Egylet” őszi viadalai Budapestben. Nevezési zárnap szeptemb. 2-án.
Novemb.	1.	Benedek Gyula vívómester kardmérkőzései Budapestben.

*) A fenti versenykimutatási naptár, melyet Vermes Lajos buzgó sportbarátunk állított össze, meglehetősen mozgalmas időnyt enged reményleni a közelgő szép napokra. Adja az ég, hogy a tervek jól sikerüljenek. Szerk.

ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG BUDAPESTEN

I. Tűz-, szállítmány- és jégbiztosítási üzlet.

Kiadások. Huszonkilencedik évi zárszámla 1886. január 1-től december 31-ig. Bevételek. Vagyon. Mérlegszámla 1886. évi december 31-én. Teher.

Kiadások.	Huszonkilencedik évi zárszámla 1886. január 1-től december 31-ig.		Bevételek.	Vagyon.	Mérlegszámla 1886. évi december 31-én.	Teher.
I. Tűzbiztosítás.						
Rögzített károk a viszontbiztosított rész levonása után	1614143	16				
Függőben maradt károk tartaléka	119249	93				
Szerzési költségek a viszontbiztosított rész utáni bevétel levonásával	347296	46				
A tűzbiztosítási üzletet terhelő igazgatási költs. és adó	384230	14				
Behajthatlan költségek leírása	4506	30				
A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	1795143	62	4264570	01		
II. Szállítmány-biztosítás.						
Rögzített károk a viszontbiztosított rész levonásával	26410	64				
Függőben maradt károk tartaléka	8904	13				
Szerzési költségek	8428	61				
A szállítmány-biztosítási üzletet terhelő igazgatási költségek	8451	14				
A következő évek díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonásával	11561	78	63756	30		
III. Jégbiztosítás.						
Viszontbiztosítások és törlesztések	402846	68				
Rögzített károk a viszontbiztosított rész levonásával	745785	85				
Szerzési és igazgatási költségek a viszontbiztosítások utáni bevételek levonása után	169391	56				
Behajthatlan követelések leírása	6637	44	1325661	53		
A társasági tartaléktőkének kamatja		72270	25			
1886. évi nyeremény		637422	34			
		6362681	03			
III. Jégbiztosítás.						
1885. évi nyeremény-számla: maradvány			1196	94		
I. Tűzbiztosítás.						
Az 1885. évről áthozott készpénz-díjtartalék a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül	1834496	51				
469522866 frt 70 kr. kötött biztosítások után és a f. évb. lej. díjresztletekből bef. díjak frt 3837493.75 levonva tör. díjak frt 307.751.77	2481972	68				
Viszontbiztos. díjak « 472,245.18 lejárt visszabiztosítási díj-resztletek « 575,524.12 frt 1,355,521.07	290181	55	4516650	74		
Az 1885. évb. fenn. tartalék függőben volt károkért						
II. Szállítmány-biztosítás.						
Az 1885. évről áthozott díjtartalék	14990	96				
17,779,018 frt 43 krnyi kötött biztosítások utáni díjak	50673	39				
levonva: törlesztett díjak frt 2,023.81 viszontbiztosítási díjak 37,106.77 « 39,130.58	7000	67	72065	02		
Az 1885. évb. fennmaradt tartalék függőben volt károkért						
III. Jégbiztosítás.						
48,420,773 frt 60 krnyi kötött biztosítások utáni díjak	1343459	29	1343459	29		
IV. Egyéb bevételek.						
Beváltott szelvények után, valamint egyéb kamatok és árfolyamnyereség eladott értékpapírok után	366674	07	429300	04		
Társasági házak tiszta jövedelme	62634	97	6362681	03		

II. Életbiztosítási üzlet.

Kiadások.	Huszonnegyedik évi zárszámla 1886. január hó 1-től december hó 31-ig.		Bevételek.	Vagyon.	Mérleg-számla 1886. évi december hó 31-én.	Teher.
Törlesztett kötvények díja	96020	91				
Visszaváltott kötvényekért	213816	92				
Halálesetek után megtérített összeg	606643	23				
Lejárt kiházasítási tőkékért	401217	18	250696	39		
Kiházasítási biztosításoknál haláleset következtében díjvisszatérítés	34941	49	2040531	47		
Függőben levő károk tartaléka	109891	02	13100	67		
Évjáradékokért	17659	13	3304328	53		
Viszontbiztosítási díjak	35224	65	122758	01		
Bélyegkért	33440	02	39162	91		
Postadíjak nyomtatv., irodai bér, uti s egyéb költség	74949	60	593799	10		
Tiszti fizetések	51111	66				
Jövedelmi adóért	28523	46				
Orvosi díjakért	14507	53				
Szerzési és díjbehajtás költségek	139851	29				
Behajthatlan követelések leírása	5962	25				
Díjtartalék ez év végén		1857760				
1886. évi nyeremény		11827607				
		374140				
		14059507				
I. Tűzbiztosítás.						
A múlt évből áthozott díjtartalék			10999459	34		
Befolyt díjak: ez évben kiállított kötvények után, az előbbi években kiállított kötvények után			2040531	47		
a biztosított tőke emelésére fordított nyeremények			13100	67		
Múlt évi függőben volt károk tartaléka			3304328	53		
Illetékek			122758	01		
Kamatjövdelem			39162	91		
			593799	10		
II. Életbiztosítás.						
Múlt évből áthozott díjtartalék			10999459	34		
Befolyt díjak: ez évben kiállított kötvények után, az előbbi években kiállított kötvények után			2040531	47		
a biztosított tőke emelésére fordított nyeremények			13100	67		
Múlt évi függőben volt károk tartaléka			3304328	53		
Illetékek			122758	01		
Kamatjövdelem			39162	91		
			593799	10		

Budapest, 1886. december 31-én.

Az igazgatóság: Fuchs Rudolf, Hajós József, Harkányi Frigyes, Lévay Henrik. Igazgató-helyettesek: Ormody Vilmos, igazgató. Ullmann Károly Pál, aligazgató.

Pecz Vilmos, életbizt. osztályfőnök.

Kacsvinszky János, életbizt. könyvvivő.

A fenti zárszámlákat és mérlegeket megvizsgálván, azokat a törvényben s az alapszabályokban meghatározott elvek szerint készültnek és azok egyes tételeit a fő- és segédkönyvekkel teljesen megegyezőnek találtuk. 1887. márczius hó 14-én.

A felügyelő bizottság: Rudnyánszky Ferencz, Tornyai Schosberger Zsigmond, Sztányi Izidor.

Jersey Lajos,
a központi könyvezés főnöke.

Budapest, 1887. Nyomatott a magyar kir. egyetemi könyvnyomdában.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca
1. sz. Aigner Lajos
könyvkereskedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre . . . 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre . . . 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két ha-
sabos petitsorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA: **AIGNER LAJOS.****Szerkesztőség:**

Budapest, IV. kerület,
Belváros, Borz-utca
9. szám II. em.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmmentlen leveleket
nem fogadunk el.

AZ »ACHILLES« VELOCIPÉD- ÉS CSÓNÁK-EGYLET, AZ »ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BALATON-EGYLET«, A »BEREGSZÁZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET«, A »BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI TORNA-EGYLET«, A »BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE«, A »DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »DEBRECZENI TORNA-EGYLET«, »ELSŐ MAGYAR VÍVÓ-EGYLET«, AZ »ÉRSEKÚJVÁRI VÍVÓ- ÉS TORNA-EGYESÜLET«, A »FERTŐI CSÓNÁKÁZÓ-TÁRSASÁG«, A »GYŐRI CSÓNÁKÁZÓ-EGYESÜLET«, A »KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB«, A »KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, »FŐVÁROSI VÍVÓ-CLUB«, A »KÖRMENDI ATHLETIKAI CLUB«, A »KUNSZENTMÁRTONI CSÓNÁKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »MAGYAR-ÓVÁRI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MAGYAR VELOCIPÉD-CLUB«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »LÉVAI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI TORNA-EGYLET«, A »NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-KANIZSAI TORNA-EGYLET«, A »NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NENZETI HAJÓS-EGYLET«, A »NEPTUN BUDAPESTI ÉVEZŐS-EGYLET«, AZ »Ó-BUDAI TORNA-EGYLET«, A »PANNONIA CSÓNÁK-EGYLET«, A »PÉCSI ATHLETIKAI CLUB«, A »POZSONYI HAJÓS-EGYLET«, A »POZSONYI TORNA-EGYLET«, A »PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »RIMASZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁTORALJA-ÚJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁLGÓ-TARJÁNI VASPARIPA-SZÖVETKEZET«, A »SELMECZI AKADEMIAI ATHLETA-CLUB«, A »SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »ZARADKAI TORNA-EGYLET«, A »SZARVÁSI KORCSOLYÁZÓ-KÖR«, A »SZE- GEDI CSÓNÁKÁZÓ-EGYLET«, A »SZE- GEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZE- GEDI TORNA-EGYLET«, A »SZÉKELY-UDVARHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZEKESFÉHÉRVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A TENESVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET* S AZ »ÚJVIDÉKI KERÉKPÁR- (BICYCLE-) EGYESÜLET«.

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Tagdíjhátralékok a sport-egyesületekben.

Bizonyára nem egy testgyakorló egyesület van, a melyeknek nemcsak évi költségelőirányzatának betartását zavarják meg a tagsági díjat nem fizető tagok, hanem tetemesen megszibbasztják magának az egyesületnek a működését is.

A testgyakorló egyesületeknél azok a tagok, kik példát nyújtva elől járnak a gyakorló- és versenytéren s kik e mellett fáradhatatlan lelkesedéssel küzdenek, hogy egyesületük kellő tekintélyt vívjon ki s kebelébe minél több hívet hódítson, többnyire csak azok a tagok viselik az egyesületnek anyagi terheit is.

Többé-kevésbé minden egyesületben egész csapatja van egy másik osztálynak, mely nem azért lép be, hogy testedző sportokat üzzön, hanem brillirozhasson a munkás tagok által tekintélyre jutott egyesület szárnyai alatt. Hogy versenyein, multságain s ünnepélyein az egyesület jelvényével díjmentesen szerepelhessen, növelje a számot és szaporítsa a deficiztet.

Az ilyen tagok a tagsági fizetség alól mindig talál-
nak kibuvót, biztatgatás, halogatással 3—4 évig sikerül nekik a pontosan fizető tagokkal egyenlő jogokat élvezni, míg végre a nélkül, hogy lerónák tartozásaikat, kilépnek az egyesületből, esetleg eltávoznak a városból s más városba költözvén, új lakhelyükön ha van ilyen, a hasonló egyesületekben ismét előlről kezdik a brillirozást.

E tagoknak, az egyesületek működésére és így a testgyakorlati ügyek felvirágzására felette károsan ható könnyelműsége bizonyára sok bajt, munkát és gondot oko-

zott már több egyesület tisztviselőinek és választmányának.

Nagy bajt okoz különösen oly ifjú-egyesületnél, hol az alaptőkét kizárólag az ügy iránti lelkesedés és érdeklődés képezi, s hol az első beruházások és folyó kiadásokra a tagsági díjak minden krajczárjára égető szűkség van.

Így volt péld. a Kolozsvári Athl. Clubban. A tagsági díj ennél már az alapszabályok alkotásánál igen mérsékelt összegben állapított meg. Évi díjul rendes tagoktól 4 frt, egyetemi hallgatóktól 2 frt, pártoló tagoktól szintén 2 frt díj követeltetik.

A megalakulás után szép számmal lettek tagjai az egyesületnek, egy év után nagy számmal maradtak ezek közül hátralékban. A club mit tegyen?

Ha a hátralékosokat bepereli, mint ifjú egyesület, kockáztatja renomméját s a bíróságnál is annyi kibuvó van, hogy alig nyer általa valamit. De meg a tagok egy részét is elriasztja a clubból, és a gyakorlatok és versenyek iránti érdeklődés megapad.

Lehetőségig egyszerűsítette tehát működési körét, kiadását összevonta és a hátralékosokat hektografizott értesítvényekkel gyakori időközökben felhívta tagsági díjaik lerovására.

A múlt évben, három évi működés után azonban kimondotta a club, hogy a tagsági díjakkal hátralékban levők névsorát évi hátralékok szerint csoportonként kifüggeszti 8 napra a gyakorló helyiségben s a kik e 8 nap alatt sem fizetnek, azok neveit törli a tagok lajstromából, a kitörlést közzé teszi a helyi lapokban, s az évkönyv

valamint a „Herkules“ útján közli a hazai testgyakorlati egyesületekkel is. E határozat vevény mellett közöltetett minden egyes hátralékossal s a tagdíj lerovására kellő időhaladék engedtetett. Ezenkívül tekintetbe vélettek egyesek részéről, kellő időben bejelentett s a fizetés teljesítésének további halasztására vonatkozó, méltánylást érdemlő indokok is.

A kik nem fizettek, azok neveinek közlését most kezdte meg a club. Ez eljárás követését ajánljuk a hazai sport-egyesületeknek. Ez erkölcsi presszió hatásosabb, minden más eljárásnál. Az ügy is nyer általa. Kívánatos lenne azonban, hogy az egyesületek az így különböző egyesületekből kitörült tagok neveit egy e célra külön készített könyvben a-b-c rendben nyilvántartanak. S ha egy más egyesületből kitörült tag felvételre jelentkezik, ezt tagjaik sorába csak akkor vennék fel, ha a jelentkező annál az egyesületnél, honnan kitörültetett, hátralékát előbb kiegyenlíti, és ezt hitelesen igazolja.

Az egyesületek e kölcsönös közreműködése által a testgyakorlatok anyagi ügye tetemesen javulna.

KUSZKÓ ISTVÁN,

a „Kolozsvári Athl. Club“ titkárja.

Felméri Lajos. *)

„Felméri Lajos, kolozsvári tudomány egyetemi tanár született 1840 szeptember 29-én Székely-Udvarhelyt szegénysorsú szülőktől. Az elemi és gymnasiumi tanulmányokat az ott helyi iskolákban végezvén, gróf Haller József családjánál nevelő lett, s egyszersmind az erdélyi ref. kollégiumokban akkor rendszeresített philosophiai (egyetemi studiumokra előkészítő) két éves tanfolyamot is (Udvarhelyt) végezte. 1862 őszén Sárospatakra ment, hogy a philosophiát Erdélyi Jánostól hallgathassa. Erdélyi ajánlására Szathmári Király Pál, akkori borsodvármegyei alispán egyetlen fiának nevelője lett, s ez az állomás, nagy szerencsére, az Erdélyi háznál való lakással és ellátással volt egybekapcsolva. A fogékony ifjúra rendkívüli hatású volt a nagy műveltségű és szeretett tanárral való folytonos érintkezés, s jöllehet egy év múlva (1873 őszén) növendékével együtt Budapestre ment, Erdélyivel való levelezése, ez utóbbi haláláig meg nem szakadt.

Budapesten, hogy a philosophiát Molnártól és Ballagától hallgathassa, a prot. theol. főiskola tagja lett s egyszersmind a kir. tud. egyetemen a philos. kar rendes hallgatója. A három éves egyetemi, illetőleg két évi theol. tanfolyam végeztével, 1866 őszén, külföldi egyetemekre ment. Elsőbben Oxfordban próbálta régi alapítványdíjaink valamelyikét föléleszteni, de sikertelenül, mert azok, a külföldre járásra való kedvezőtlen idők miatt, a többi alapítványokba olvadtak. Nem lévén módja a nagy költséges Oxfordban huzamosan időzni, Edinburgba ment az angol (illetőleg skót) tudományos élet és társadalmi viszonyok tanulmányozására. Az északi Athénben töltött fél év alatt az egyetemen Fraser philosophiai és Masson D. irodalmi előadásait hallgatta. 1867 tavaszán beutazta a skót felföldet, mely útja leírását külön kötet-

ben adta ki. Azután 1867-ben a nyári félévre a Jenai egyetemre ment, hogy Fischer Kunótól és Fortlangetól a philosophiát hallgassa. A Jenában töltött két fél év alatt különösen Fortlangeval jött közelebbi ismeretségbe. Ugyanezen év nyarán beutazta Franciaország egy részét, Svájcot és Felső-Olaszországot. Az 1867—68-iki nyári félévet részint a heidelbergi egyetemen töltötte, hol Zellert; részint Tübingában, hol Vischer és Köstlin aesthetikai előadásait hallgatta.

Még Tübingában léte alatt meghívták a sárospataki akadémiára a philosophia rendkívüli tanárának. Hazajövén, előadásait az 1868—69. isk. év elején kezdte meg; s ugyanaz év végén rendes tanárrá választották. Sárospataki négy évi működése alatt a psychologia, aesthetika és a paedagogia voltak különösen kedvelt studiumai, melyeket mindig igen nagy számú (100—200) hallgatónak adott elő.

Részint hallgatói, részint az egyházkerületi közönség adakozása útján néhány száz irtot összegyűjtvén, 1871-ben megnyitotta a főiskolai aesthetikai muzeumot, melyet csakhamar az egyházkerület is gondjai alá vett, s mely azóta évről-évre igen szépen gyarapodik. E muzeum felállítása érdekében ismét egy pár nagyobb utazást tett. 1869 nyarat Bécsben töltötte a képtárak tanulmányozása végett; 1870-ben pedig a pataki főiskola költségén utazott Olaszországba, s különösen Flórencz, Róma és Nápoly képtárai tanulmányozásával töltötte el a részére engedélyezett három havi szabadságidőt.

A kolozsvári egyetem felállításakor 1872-ben a neveléstudomány tanárának nevezték ki, és Sárospataktól megváltván, haza tért az erdélyi részekbe. Azóta szaktanulmányainak és családjának él. Családi életét a sors sok csapással sújtotta. 1883-ban elveszté ritka szép tulajdonságokkal megáldott nejét (Török Borbálát) kívül 1873-ban lépett volt házasságra. Két leánya és két fia maradt, s közülök kisebb fiát 1885-ben ragadta el a járvány.

Az 1879—80. iskolai évben a vallás- és közoktatásügyi magy. kir. miniszter megbízásából Angolországban tett nagyobb utat a közoktatásügy tanulmányozására. Ez utazás eredménye az angol oktatásügy leírása és jellemzése két nagy kötetben. Azonban e mű legnagyobb részben az utazást megelőzőleg tett több évi tanulmány eredménye, melynek súlya az angol és magyar oktatásügy összehasonlítására esik, s éle legkivált az erkölcsi nevelés elhanyagolása ellen irányul. Ennek tulajdoníthatni, hogy e művet a m. kir. Akadémia 1884-ben a nagy jutalommal koszorúzta. Az angolországi út igen kedvező alkalom volt F.-nek arra, hogy a legkiválóbb angol paedagogusokkal és egyetemi tanárokkal (Robertson Cr., Browning O., Thring E., Fitch J. Gy., Schully J., Quick H. stb.) megismerkedjék. Közülök többekkel most is állandó összeköttetése van és levelezésben áll.

Az egyetem philosophiai kara 1880-ban tiszteleti tudori oklevéllel tüntette ki. 1882-ben a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter az orsz. középisk. tanárvizsgáló bizottság elnökeül nevezte ki, mely tiszt őt évre szól. 1885-ben a tiszamelléki ref. tanári egyesület választotta tiszteleti tagjának. Ugyancsak 1885-től fogva az Erdélyi-részi M. Közmívelődési Egylet megalakításában tevékeny részt vett. Elnöke volt az alapszabálykészítő (ötös-) bizottságnak; s megalakulása óta az igazg. választmány és a direktorium tagja. 1886-ban az erdélyi muzeum bölcsélet-, nyelv- és történelemtudományi szakosztálya választotta meg elnöknek. Az utóbbi években főleg a tanárvizsgálatokkal járó sok irodai munka akadályozta abban,

*) A „Herkules“ kitünő munkatársának itt közölt életrajzát Rill József jelesen szerkesztett M. Paedagogiai Szemléjéből vesszük át.
Szerk.

hogy sajtó alá adja a nevelés-tudomány kézikönyvét, mely nagyjában már készen van“.

Felméri irodalmi munkásságát 1865-ben kezdé. A Rill által közölt terjedelmes munkasorozatból mi csak a következő két munkát említjük fel, megjegyezve, hogy a testi nevelésnek F. minden munkájában buzgó híve. Az iskolai fegyvergyakorlatok és a nemzeti művelés. Két közlemény, a „Budapesti Hírlap“ 1882-iki folyamában. A fegyvergyakorlatok a középiskolában, a „Középiskolai Szemle“ 1882. folyam szeptemberi füzetében.

Az a vasszorgalom, mely lehetővé tette, hogy magát „saját emberségéből“ felküzdje a paedagogiai tudományosság respublikájában a legelső polczra: Felméri Lajost úgy tünteti fel előttünk, mintha valamely tájképet szemlélnénk, mely alapvonalaiban imponál nekünk; mintha valamely színmű hatásától volnánk elragadtatva, mely szerkezete által szerencsésen vezet a bonyadalmakból a megoldásra; mintha zenét hallanánk, melynek jellemző hangja a változatosság gazdaságai mellett is egy-séges alapeszmét engednek élvezni.

Felméri is szeret kutatásaiban a külföldön esatangozni. Ott keresi a tudományosan hasznosítható, tökéletesíthető eszméket. Hazahozza, feldolgozza, terjeszti; felmerülő bonyadalmakban utal a helyes útra. És bár működéskének iránya minden tere mutat, — mégis egységes alapeszme: az embernevelés szent eszményképe lebeg szeme előtt, midőn a paedagogiai tudományosság magasabb sphaeráiban igyekszik tájékozni — nem elvont, érthetetlen szavakban, hanem gyakorlati — népszerű, minden szakember által érthető — előadásban hallgatóit is. Igazi „Schulmeister“ ő, ki mindent, a mit gondol, lát, hall, olvas és tapasztal, egyre vonatkoztat: a nevelés- és oktatástudományra, a köznevelésügyre, a kultura terjesztésére, az embernevelés eszméjére!

RILL JÓZSEF.

Pár rossz szó iskolai tornázásunkhoz.

A polgári isk. tan. országos egyesületének mult évi közgyűlésén az alábbi sorok írója az iskolai egészségügyről értekezvén az alábbi módon nyilatkozott az iskolai tornázásról. Lenyomatjuk e sorokat, bár általánosságban mi épen az iskolai tornázásnak fejlődését állítjuk, nem pedig hanyatlását. Hanem az igazságot sok tekintetben nem tagadhatjuk meg a tapasztalt szakember alábbi soraitól.

„Nem hallgatható el az iskolai egészségügynél azon mindenféle tett tapasztalás, hogy a nálunk még gyermekkorát élő iskolai tornázás nemcsak hogy nem indul fejlődésnek, de sőt már hanyatlóban is van. Úgy vagyunk ezzel is, mint sok mással: a kezdethez tüzzel fogtunk hozzá, de ez a tűz csak fellobbanó s hamar kialvó szalmatűz volt. S hogy az iskolai testgyakorlás, a közegészség és a nemzeti véderő nagy kárára, hanyatlóban van, annak első sorban a törvényen alapuló némi intézkedések, s ezeknek végrehajtói az okai. Mert a ki a tornatanításhoz csak egy keveset is ért, méltán kérdezheti, hogy mit csináljunk pl. azzal a polgári 3—3 osztálycsoport számára előírt heti egy tornaórával? Álljon az a csoport akár csak 50—60 gyermekből is, úgy már annak a tantermekből való kivezetése és sorba állítása is egy órának csaknem negyedrésszébe kerül. Óraütésig nem tornázha-

tunk, mert a gyermekeknek 5—10 percig pihenniök kell, nehogy kihevülten távozzanak s meghüljenek.

És ha még felemlítjük, hogy a nép- és polgári iskoláknak csak igen parányi része bír téli tornahelyiséggel, tehát a legtöbb iskolában — ha tornáznak — csak egy pár őszi és nyári hónapon át tornáznak, akkor, a mikor a gyermek úgy is eleget mozoghat; ha hozzáteszszük, hogy a leánynövendékek éppen nem tornáznak, úgy — akkor kriteriumát is elmondtuk hazai alsóbb iskolai testgyakorlásának.

Tapasztalatokon nyugvó meggyőződésünk szerint a tornázásnak csak akkor van meg a kellő hatása, ha „in continuo“ gyakoroltatik, — és mennél többet ül valaki, annál többet kellene utána tornáznia. Szerény véleményünk szerint minden nap kellene iskoláinkban 1/2—1 órát tornázásra fordítani, a midőn tanítás van, — s a leányok nemtornázását oly súlyos mulasztásnak tekintjük, melyért az erkölcsi felelősséget magunkra nem vállalnók.

Kérdeznünk is kell, miért nem tornáznak leányaink? Mi áll útjában a leánytornázásnak? Miért a legjobb és legegyszerűbb eszközt, mely a kezünkön fekszik, figyelmen kívül hagyni? Egyesületünk már ezelőtt tiz évvel kívánta a tornázást a polg. leányiskolák tantervébe felvételni. A tanítónőképzésben — ha nem csalódunk, — tornázni is tanulnak a jelöltek, s tanulják a tornázás módszerét is, — s leányaink még sem tornáznak még! Pedig ehhez még külön törvény vagy rendelet sem kellene, — csak a megyei kir. tanfelügyelők érdeklődnének jobban ez ügy iránt, s megvagyunk győződve, hogy a fiúk tornázása nem hanyatlanék, s a leányok is tornáznának. Hisz azt ők is tudják, a tanfelügyelők, hogy az élet és egészség első kútforrása — az anya. És tudják azt is, hogy nálunk a legtöbb ember csecsemő és gyenge gyermekkorában hal el, miből azt is következtethetik, hogy a legtöbb gyermek vagy már az anya testében, mint embryo, nem volt életre való, vagy pedig a születése után való hiányos táplálkozása okozta korai halálát. Mindkét esetben — Darwin kifejezésével élve — a tenyészalanyokat kell javítani, a mi — jelen esetünkben — csakis erős és egészséges anyák nevelésében állhat, — miért is a leánytornázásnak legalább facultative való felvételét a tantervbe elodázhatatlan szükségesnek tartjuk.

BÁNYF JÁNOS.

A „Kolozsvári Athl. Club“ egy éve.

(Az igazgató-választmány jelentése az 1885—86. egyesületi évről.)

Tisztelt közgyűlés! A lefolyt 1885—86-iki egyesületi évet a club ifjú életében a haladás évének nevezhetjük.

S habár e haladás nem történt óriási léptekkel, és a club attól a ponttól, a melyen megállapodhatik, még távol van, örömmel jelenthetjük, hogy az irány, melyet előre törekvésében követ, szerencsés. A kivívott

eredmények zálogát képezik a club jövőben való megerősödésének. A társadalmi élet mezején annak a térnek, melyet a club a testgyakorlatok részére elfoglalt, minden talpalatnyi része annyi küzdelem és fáradtsággal szereztetett meg, mikép ha igaz az, hogy a mit hosszas törekvés árán szerzünk, az becsesebb és maradandóbb, úgy clubunkkal a férfias testgyakorlatoknak épülete városunkban szilárd talajra van építve.

S ha anyagi viszonyainkról fényes állapotot feltüntetni nem tudunk is, a mit alábbi jelentésünk feltüntet, testgyakorlati szempontból bizonyára kielégítő s ez eredmények az önök komoly és férfias törekvéseiről tesznek tanúságot.

I. Tagok létszáma:

A tagok létszáma volt az 1884—85. egyesületi évben:

1. Tiszteletbeli	0
2. Alapító	4
3. Rendes tag:	
a) egyetemi hallgató vagy más felsőbb tanintézeteki növendék	77
b) különböző polgári állást foglalkók	55
4. Pártoló tag	24
Összesen	160

A tagok száma jelenleg:

1. Tiszteletbeli	1
2. Alapító	7
3. Rendes tag:	
a) egyetemi hallgató vagy más felsőbb tanintézeteki növendék	187
b) különböző polgári állást foglalkók	58
4. Pártoló tag	25
Összesen	278

Tagjaink száma tehát a folyó egyesületi évben a következőképp gyarapodott:

1. Tiszteletbeli tagoknál	1-gyel
2. Alapító	3-mal
3. Rendes tagoknál:	
a) egyetemi hallgatók száma	110-zel
b) a különböző polgári állást foglalkók	3-mal
4. Pártoló tagoknál	1-gyel
Összesen	118-czal

Ez eredményt annyival inkább örvendetes tényként jegyezhetjük fel, mert a gyakorlatokon tényleg résztvevők csoportját nagyjából az egyetemi hallgatók teszik.

Évközben eltávozás vagy más ok miatt kilépett 63, meghalt 2 tag.

II. Gyakorlatok:

Az atletikai gyakorlatok az október—áprilisi időszakban naponta az esti 1/27—1/28-ig tartó időben a torna-vívó hely torna-termében tartattak a lefolyt évben is.

A gyakorlatok a hét napjaira csoportonként osztattak be a következőleg: hétfőn, esütörtökön kard-, tör- és ökölvívás; kedden, pénteken tornázási- és erőgyakorlatok. A szerda és szombati nap fennhagyatott e gyakorlatok bármelyikének üzésére. A gyakorlatok egyes csoportjainak vezetésére Albert Károly, Baintner Hugó dr. és Páska Zoltán tagok kérték fel.

Szükségesnek látta azonban a választmány, hogy a gyakorlatokon a kellő rend fenntartassék, szabályokat hozni. E szabályok a mult évben kiadott évkönyvünkbe

már bevették s e miatt mellőzzük azoknak ez alkalommal való ismertetését.

E szabályoknak az a hasznuk is meg volt, hogy a napi biztosok feljegyzései nyomán a gyakorlatoknak f. évi látogatásáról némi statisztikai adatokkal rendelkezünk, mit az alábbiakban sorolunk elé:

1886 januárban	23 órán részt vett	323 tag, átlag 14
februárban	24 " " "	404 " " 17
márcziusban	26 " " "	475 " " 18
áprilisban	15 " " "	304 " " 17
Összesen	88 órán részt vett	1483 tag, átlag 17

Ezzel szemben még kedvezőbb eredményeket tüntet fel ez őszi, október—novemberi gyakorlatainkról vezetett feljegyzések; ugyanis

októberben	25 órán részt vett	795 tag, átlag 32
novemberben	25 " " "	703 " " 28
Összesen	50 órán részt vett	1498 tag, átlag 30

A május—szeptemberi hónapokban a tagok a szabadban részint a tornavívó udvaron részint a lövőház kertjében tartották a gyakorlatokat. Az ezeken résztvevők számáról feljegyzésekkel nem rendelkezünk.

III. Házi viadalok.

Egy részt a gyakorlatokban való részvétel iránti kedv fokozása szempontjából, más részt pedig, hogy a közönségnek gyakoribb időközökben legyen alkalma a testgyakorlatok különböző nemeivel megismerkedni, december 13-án és február 14-én házi viadal rendeztetett. E viadalok programja kard-, tör-vívás; erő- és torna-gyakorlatok s ökölvívásból állottak. Az első versenyen részt vett 16, a másodikban 26 működő tag.

A meghívott nézőközönség mindig zsufolásig töltötte meg a termet. Belépődíj nem szedtetett. A költségeket részben a tagok viselték, részben a club pénztára fedezte. (Lásd Herkules 53. sz. 1885., 8. sz. 1886.)

IV. Versenyek.

A kiüzött viadalok s versenyek e közgyűlés előtt lefolyván, abban a helyzetben vagyunk, hogy ezek eredményeiről teljesen beszámolhatunk.

Rendeztetett a lefolyt évben három nyilvános viadal s két gyalog-verseny a club által.

Ezekon kívül egy viadal a deési séta téren a választmánynak előzetes bejelentés mellett a tagok által.

A mult évi szept. 27-én lefolyt II. viadal s az okt. 4-iki szamosújvári verseny távgyaloglás eredményét a mult évben kiadott évkönyvünkben ismerik önök. (Lásd Herkules 42. sz. 1885.)

A III. viadalra, mely 1886 május 16-án rendeztetett, 59 nevezés adatott be, 19 jelentkezés által. A viadal egyes versenynemei ugyanazok voltak, mint a korábbi viadalokon.

A 2 ang. mértföld távolságú bajnoki síkverseny a bajnokjelölt Borbély György győzelmével e viadalon fejeztetett be. Borbély György a propozíciók értelmében tiszteletbeli tagja és bajnoka lett a clubnak. (Lásd Herkules 22. sz. 1886.)

A IV. nyilvános viadal 1886 okt. 3-án tartatott meg. 14 nevező által 48 nevezés jelentetett be e 10 pontból álló viadalra. A bajnoki cím a távol ugrásra tüzetett ki, bajnoki mértéket 570 cm. távolságnak a megugrása képezvén.

A hosszabb távolságú síkversenyek helyett közép távolság tüzetett ki s a növendékek részére is nyitottatott 300 yard táv. síkverseny.

E viadalon bár a bajnoki mértéket kitevő ugrás nem éretett el, 25 cm.-rel jobb eredmény mutatott be minden eddigi viadal eredményénél. A viadal többi pontjain is a legjobb eredmények érettek el, azonban részvétel tekintetében az előzőket nem multa felül. (Lásd Herkules 42. sz. 1886.)

A club 1886 okt. 24-én Kolozsvártól Deésig verseny-gyaloglást rendezett, melyben 11 jelentkező közül 8-an vettek részt. Az 57 klm. távolságot az első 7 óra 9 percz alatt s így átlag egy klm-ért 7¹/₂ p. alatt tett meg. A többi versenyzők 8–8¹/₂ p.-nyi eredményt értek el kilométerenként.

(Folyt. köv.)

Kitérés a törvívásban.

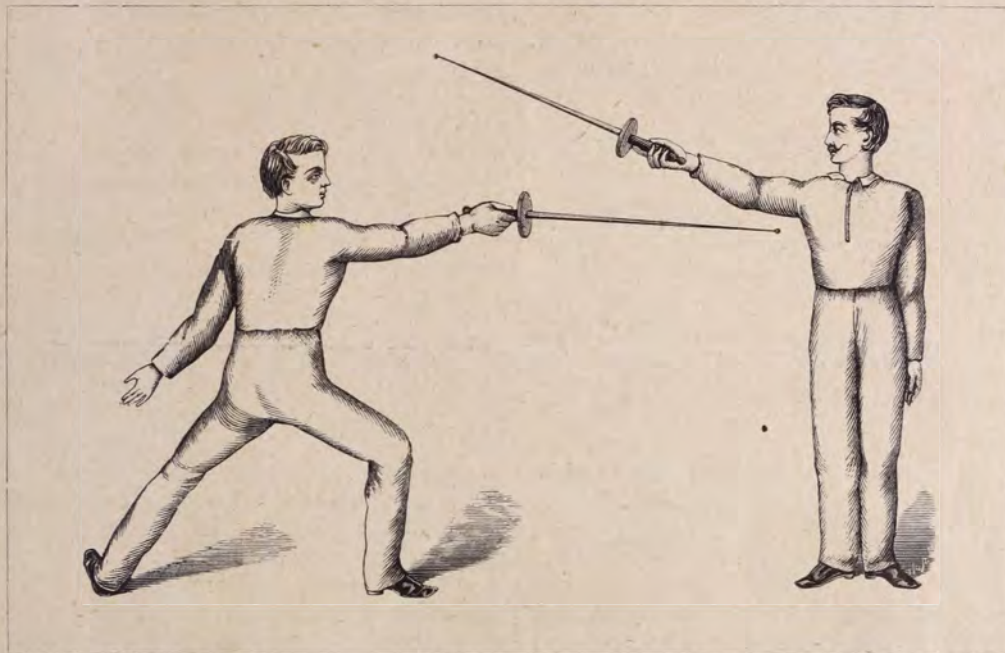
(Képekkel.)

A francziáknál, a törvívás mestereinél olyan nagy szerepet játszik a szúrás előli hátraugrás, vagy kitérés, mint akár a védés.

vívásnál, határozottan a haladás hátrányára kultiváltatik. A törvívásnál ki gyorsan és ügyesen kitérni nem tud, az ezen módon vívó gyengébb ellenfele által biztosan leveretik.

A kitérés alatt értjük a törvívásnál a védő helyzetben levő vívónak azon egész testével végzett mozdulatát, melylyel fegyvere használata nélkül elkerüli a ráirányzott szúrást. Így tehát e kitérés történhetik hátra, jobbra és balra és a lehajlás által (2-ik kép).

A hátrafelé kitérés történhetik először a vívóállásból az állásba menés által (1-ső kép), másodsor hátralépés, harmadszor hátra ugrás által. Az állásba menés által való kitérés csak elméletben létezik, mert így azért nem tanácsos kitérni, mert nagy támadási tért nyujtunk felemelt fegyverünkkel. A hátralépés és hátra ugrás által való kitérés is mindig úgy viendő ki, hogy fegyverünk helyes tartásban, vagy méginkább jó védésben álljon.

Mi magyarok úgy látszik jellemünkből folyólag nem rokonszenvezünk sem a francia sem az olasz hátráló, körbenmozgó, leguggoló, vagy oldalra ugró védési és támadási vívási móddal. Mi még a törvívásnál is alig lépünk hátra, sőt virtust látunk az állás fel nem adásá-

Mert végre is a földolog nem az a vívásnál, hogy elszaladjunk a szúrás elől, hanem, hogy védni tudjuk magunkat, és csak a túlságos heves támadásnál és a folytonos ataknál hátrálunk, hogy időt nyerjünk a támadásra.

A kitérés után rögtön támadnunk kell, mert ilyenkor ellenfelünket legkönnyebben szalasztjuk fegyverünkbe. A kitűnő törvívók mérkőzésénél ugyanis, mint nagy mesterünk Keresztessy mondja, az ellenfelek felváltott villámgyors előre és hátra ugrásban keresik a támadható helyeket.

Az oldalra való kitérés kevésbé fontos a vívásban azon egyszerű oknál fogva, mert sokkal lassabban és nehezebben vihető ki mint a hátra ugrás. A támadó oldalugrásoknak is (olasz vívó mód) épen azért nincs nagy fontossága, mert az ellenfél egyszerű kis fordulattal ellen-súlyozhatja a nagykörű mozgást.

ban. A kardvívásnál meg épen csak hatalmas támadásnak kell lenni, mely helyünkből kimozdít.

A magyar vívásnak e jellemző vonása, kivált a tör-

A kitérés és szúrás egyidőben is történhetik és ez

egyike a legszebb és legveszélyesebb vívási módnak. Egy ily helyzetet mutat be 2-ik képünk, hol a jobb oldalon levő vívó az előre hajlással tér ki a szűrés elől, de egy időben kilép és szűr is. De mint képünkön látható, a kitérés nem könnyen vihető ki és veszélyes is, mert ha ellenfelünk szándékunkat idejében észreveszi, igen hamar fejűnket szűrhatja meg. Meg az sem csekély hátránya az így kitérőnek, hogy az állásba nehezebben mehet vissza mint ellenfele, és így terve nem sikerülése esetében ő áll fedetlenül.

Kellene még szólnunk a cseles kitérésekről, melyek a végből történnek, hogy ellenfelünket tűzbe hozva, hevesebb támadásra ingereljük, de az ilyen kitérések a már gyakorlottabb vívóra épen nem válnak veszélyessé.

Azon kitéréseket a szűrés illetőleg a vágás elől, melyek csak a kar mozdulatával vitetnek végbe, ezidejűleg nem tárgyaljuk. Megjegyezzük azonban, hogy itt a karnak hátra húzásával nem helyes a vágás elől kitérni. És itt meg kell rónunk azon vívási tanítást, mely a kézvágnál megengedi a kar visszarángatását. Ezen vívási móddal tanult vívók a testre jövő vágásokat ritkán tudják jól védni.

A vágás és szűrés előli bármely kitérés tehát csak akkor indokolt, mikor a rendes védelem nem elégséges, és mikor általa egyszersmind támadásunkat is hatásosabbá tesszük. A félénk, gyáva elugrálás, vagy a kar elkapdosása azonban mindenkor csúf és nevetséges vívási ügyetlenség marad.

VÉN ATHLETA.

Torna óra-rend.

(Tornakártyák.)

A zárjelek közé tett számok azon oldalt jelölik meg, a melyen a Porzsolt Lajos „Tornázás kézikönyvében” az illető gyakorlat bővebb leírása feltalálható.

48. tornaóra.

6—12 évesek: Egy sorból ötös sorokba kanyarodni (78.). Sorok két lépésnyi sorközre előre zárkozni. Minden egyes számú egy-egy rúdért menet. Minden ötös sor egy rudat fog a test előtt lenyújtott karokkal, egymás mellett rendszeren zárkozva állanak. Középen álló 3. számú a rudat elbocsátva jobbra és balra fogja a 2. és 4. számúak vállait, és feltérdel a rúdra elébb egyik aztán a másik térdhegyére is, aztán feláll a rúdra, felegyenesedve kezeit a mellette állók fejére támasztva, leguggolva ismét a vállakba fogózással hátra leugrás földre állásba. Ugyanez a gyakorlat végezve a 2. és 4. számúak által. Most helyet cserél a 2. az 1. számúval, a 4. az 5. számúval, aztán ugyanazon gyakorlatot végezze az 1. és 5. számú. Kiki helyére. A 3. számú átvágja a rúd fölött, mialatt a mellette állók válláiba fogózik; ugyanezt a többiek is a fent írt sorrendben. Rudat a bal karnak könyökesuklójába fektetni (bal kar hajlítva, kéz emelve) és jobb kézzel alsó fogással erősen tartani: 3. számúak mindkét kézzel felső fogás, guggolás, rúd alatt előre vetni a lábakat fekvéssel függésbe és vissza; ugyanez a más számúakkal is mint fent. Rudat a jobb alkarba fektetni és bal kézzel fogni alsó tartással: 3. számúak felső fogás mindkét kézzel, felugrani a rúdra támaszkodással fekvésbe, fent fogásesere,

alsó, fogás, összehsngorodott testtel előre lefordulni földre állásba (egyik másiknak segít egyik kezével a rudat tartók valamelyike); ugyanezt a más számúak is a legelől írt rendben. A még hátra levő fél órában játékszerű mozgások végeztessenek a helyi viszonyokhoz és az időhöz alkalmazottan: terembe szorulva elővehető 3—4 csoportban például a „papucs szöktetés” (129.), „zerge vadászat” vagy több apró labdákkal a „célba dobálás” (P. L. labdakönyve). De hacsak lehet, ki kell menni szabad ég alá és ott kell rendszeresen gyakoroltatni a célra dobálásokat kövekkel, ha nincs legalább is 30 kis labda: a fiúk tizes csapatonként vezéreltetnek a dobálási helyre, minden dobó 3 labdát vagy követ vesz magához, mindhármát kidobván, félre áll a csapat, jön dobáshoz a másik; cél lehet a kerítésen vagy kifeszített ponyván vágott lyuk, vagy egy karóra illesztett eserép vagy más, csak a cél mögött legyen fal kerítés a mely a dobásokat fel fogja vagy elég nagy szabad tér hova veszélytelenül hullhatnak a labdák vagy kövek. Először közelből kell gyakorolni kis erővel: alulról előre fellendítéssel, felülről lendítéssel, válltól előre lökessel és végül a karvágásokkal dobásokat; ezután távolabbról, de helyben lépő állásból; ezt követőleg úgy dobni, hogy pár lépés távolról fusson az illető a dobási helyre, ott gyors megállás után gyors dobás a célra; végül futás közben dobáltatni a célra, ugyanis a dobók egymás után szaladnak el a cél előtt és dobnak arra, közelébe érve, megállás nélkül. Megjegyeztetik, miszerint nagy távolságra vagy magasságra dobálódzás ezen fél órai időben és a rendes tornatéren tiltandó; a kirándulások némelyikében kell majd tervezni ilyen nagyobb dobálási gyakorlatokat kellő elővigyázat mellett.

12—18 évesek: Mint az előző korúaknál, úgy itt is ötös sorokban egy rúdon végeznek gyakorlatot legelőször a 3-as számúak, azután a 2. és 4-esek, végül helycserével az 1. és 5-sök. 1. gyakorlat: rudat lenyújtott karokkal tartani, rúd fölött átugrás fél fordulattal, közben vállfogás, visszaugrás szintén úgy. 2. gyakorlat: rudat egyik könyökesuklóka fektetve tartani, közben álló leguggolva függ, ugrással felveti lábait előlről a rúdfölé, majd karhajlítással felhuzza rá a közép testét is hason fekvésbe a rúdra, végül fel is támaszkodik reá („kelep felhuzódás”); alsó fogáshoz változtatni kézfogást, vissza előre lefordulni állásba („kelep lefordulás”). 3. gyakorlat: felső fogással guggolva függ a közben álló, ugrással felveti mindkét lábát hajlítva és a fogódzó kezei között a rúd alatt átbujtatja, utána áthuzódik testtörzsével is és hátra leereszkedik a földre állásba, de kezei nem bocsátják el a rudat ekkor sem, hanem ismét felemelkedik a földről kis rugással és visszahuzódik kezei között a rúd alatt előre, a kiinduló állásba. 4. gyakorlat: Ötös sorok jobbra át, rudat a jobb váll fölé emelve fogni erősen mindkét kézzel: a gyakorlatot végző 3-sok (azután 2 és 4, majd 1 és 5-sök) visszafordulni balra arc, felső fogás, guggolás le, lábakat felvetni, kezek között a rúd alatt áthuzni és a rúdra rászorítani a térdcsuklókat (most biztonságul tartsa a lábfejeit a gyakorlónak egyik rúdtartó egyén egyik kezével), fogást a rúdról el és felső testtel lebocsátkozni szabadon térdcsüngéshez, földet érintvén a kezek, arra támaszkodni, a rúd alá lépkedni kezekkel, végül lábakat kinyújtani és földre vetni négykézlábon állásba. Szergya gyakorlat helyett itt is, mint előző korúaknál, szabad ég alatt célra dobálásokat kell végeztetni. Kedvezőtlen idő vagy alkalmatlan helyiségi viszonyok esetében azonban rendes csapatornázás legyen; és pedig az I. csapat tornázzék a 46. tornaóra a 5. csapat számára

irt két szeren; a II. csapat a 6-én; a III. csapat az 1-én; a IV. csapat a 2-én; az V. csapat a 3-én; a VI. csapat a 4. csapat gyakorlatait végezze.

Különfélék.

Azon t. olvasóinkat, kik még előfizetésüket nem küldötték be, tisztelettel kérjük az előfizetési ár (negyedévre 2 frt) sürgős beküldésére, hogy a lap expedálásában semmi fennakadás se álljon be.

Mutatványszámokkal szívesen szolgálunk.

Elmaradt példányok reclamatiója a szerkesztőséghez (Borz-utca 9. sz. II. emelet) intézendő.

A „Magyar Velocipéd Club“ legutóbbi választmányi ülésén elhatározta, hogy az oly tagdíjhátralékosokat, kik kötelezettségüknek a kétszeri felszólításra sem tesznek eleget, kizárja kebléből és követeléseit per útján hajtja be. Az így kizárt tagok nevei a sport-egyleteknek megküldetnek és a lapokban is közzétételnek. — Igen helyes!

A tavaszi kirándulások a szép idővel már megkezdődtek. A husvéti ünnepekre a fővárosi velocipéd-egyletekből több csapat tesz nagyobb kirándulást. Gyaloglók is kezdik már trainingjököt a gödöllői versenyekre.

Nemzetközi velocipéd-verseny. A mult vasárnap mintegy 6000 ember jelenlétében folyt le a nemzetközi bicycle-verseny a bécsi rotundában. A megnyitó verseny 300 frankját Dubois, egy alacsonytermetű, erőteljes, szívós edzettségű sportsman nyerte el. Az akadályverseny első tiszteletdíját Spiegel, másodikát Lohr vitte el. — A műkerékpározásnál kitüntek Rohn Emil báró és Eberlein Ottó. A nagy verseny 2000 frkjáért (10,000 m.) Duncan és Medinger versenyeztek, s a nagy távolságot 22 perc és 3 másodperc alatt futották be; a verseny Duncannak egy géphosszal kivívott győzelmével végződött.

Az idei csónak-verseny sikeréről némileg már biztosít az a hír, mely jelenti, hogy mind a pozsonyi, mind a győri egyletek részt vesznek a versenyben. A vidéki sport-egyletek e két matadorjának megjelenését a fővárosban mindnyájan örömmel várjuk.

Vívóversenyek. Halász Zsiga fővárosi kitünő vívómester termében serényen folynak az előkészületek a rendezési vívó-versenyekre, a melyek május havában tartatnak meg rendszerint; e versenyre más fővárosi vagy vidéki mesterek gentleman amateur tanítványai nevezését is örömmel fogja venni az iskola, a kik a nevezett mesternél (IV. zsbáros-utca 1. sz.) május 10-éig kéretnek a jelentkezésre. Lesz versenyvívás vívótőrrel és karddal, kezdők és haladottak részére, majd mérkőzés balkezzel, továbbá ökölvívás (boxolás). Kezdőknek tekintetnek azok, a kik a vívást csak egy év óta tanulják, haladottaknak, a kik ez időn túl gyakorolják; az utóbbi küzdelemben azonban csak oly haladott vívók vehetnek részt, a kik ezt 6 évnél hosszabb idő óta nem úzik. A győzők tiszteletlemléktárgyakban fognak részesülni. A verseny zártkörű lesz, névre kiállított tiszteletjegyekkel s vala-

mely fővárosi nagyobb díszteremben fog később meghatározandó időben megtartatni.

A „Hunnia“ csónakázó egyesület ez idei rendezésű közgyűlését mult heten tartotta meg, mely alkalommal a választmány a következőleg alakult meg: Elnök Teleki Géza gróf, alelnök Dusóczky Károly; igazgatók Kiticsán Zsiga és Cherny Lajos; titkárok dr. Pásztélyi Jenő és dr. Szabó Jenő; pénztárnok Aichner Albert; elnök Kriegner György; orvos dr. Lisznay Elemér; választmányi tagok dr. Nyeviczkei Antal, Planer Gyula, dr. Nagy Dezső, Lisznay Tihamér, Kormuth Frigyes, Csabay Béla, dr. Boncz Ödön, dr. Szabó Dénes, dr. Dáni Vilmos, Márkus Gusztáv. Versenybizottsági tagok Dusóczky Károly, Lisznay Tihamér, dr. Papp Mór, Cherny Lajos. Hármass bizottság Brencsán Géza, Cseley József, Natter Andor.

Utazás a föld körül velocipéden. Thomas Stevens, az amerikai velocipédista, a mult év december havában Yokohamába érkezett és ezzel befejezte a föld-körüli útját, Stevens az út fáradalmait ellenére is elég jó színben van. Komolyabb akadályokra csak Ázsiában talált, még pedig először Afghansztánban. Ott néhány napig az angol határbiztosok vendége volt, a kiknek tanácsára visszament Berjandéba, a honnan azonban már rövid idő mulva megint Afganisztánba utazott. Furráiban, mely Herát és Kandahar közt fekszik, egy afghán főnök elfogta és Herátba vitte. Stevens elmondta ugyan, hogy utazásának mi a célja, mindazonáltal azzal gyanúsították, hogy politikai kém és tiltakozása ellenére is persa területre vitték. Így hát kénytelen volt visszatérni a Káspi-tengerhez, honnan a kaukázusi vasutal Konstantinápolyba, onnan meg gőzhajón Kurradsiba utazott. Kurradsiból gépén Lahorén, Delhin, Agrán, Cawuporen keresztül eljutott Kalkuttába, honnan megint gőzhajón utazott Hongkongba. November 13-án folytatta útját, csak hogy az olyan rossz volt, hogy a Kantontól Kinkiangig terjedő 50 mértföldet nem tehette meg velocipédjén; 24 órára volt szüksége, hogy Kantontól egy 30 angol mértföldnyi utat megtegyen. Így aztán kényszerítve volt csolnakon tovább menni. Csao-csu-fuig csolnakon négy nap alatt jutott el, onnan a Milnig-szorosig szintén négy nap alatt. Innen Kiugan-fuig megint kerekén mehetett el, igaz ugyan, hogy zuhogó esőben. Az utazás azonban mégis igen érdekes volt, mert Stevens gyönyörű tájak, remek templomok mellett haladt el. Különösen szép volt a vidék Tehin-juen és Lu-csu-fu közt. A bátor utazót mindenfelé szívesen fogadták, míg aztán eljutott Kancsu-fuba, a hol a lakosság agyon akarta kövezni. Két katona, a ki védelmére volt mellé rendelve, szerencsésen elvitte a jamenre, (község háza) melyet a nép csakhamar körülvelt. Egyre azt kiabálták, hogy „üssétek agyon az idegen ördögöt!“ és szét akarták rombolni Stevens gépét. E szándékukat azonban nem vihették végre, mert a hivatalnok még idejekorán megmentette. Ez volt a legrosszabb bánásmód, melyben Stevens részesült. Kinkiangig az út legnagyobb részét ismét csolnakon kellett megtennie, míg a gépet a parton kulik vitték. Kinkiangból a „Peking“ nevű gőzhajón ment Japánba. Inyenczeket érdekelhet, hogy Stevens nem vitt ennivalót magával, hanem mindenütt a lakosság táplálékaival élt. Sától sem vitt magával. Konstantinápolyban vett ugyan egyet, hanem ez csakhamar terhére volt, úgy hogy eldobta. Éjjel úton-útfélen, fák alatt, kiesiny gunyhókban, majd meg fényes palotákban pihent meg. December 3-án Nagasakiba ért, honnan velocipédjén gyorsan eljutott Yokohamába. Rövid idő mulva San-Franciskoba érkezik.

Athleták gyalogkirándulása. A kolozsvári athl. club hét tagja Kolozsvártól Turig gyalogolt. A Feleken túl levő tordaaranyosmegyei határt 5 negyedóra alatt, a 21 kilométer távolságra fekvő Tur községét pedig 3 óra 5 percz alatt érték el. Turban az atleták Tarsoly Kálmán nagybirtokosnál időztek, s egy részük másnap a Torda hasadékára való kigyaloglás végett ott maradt, míg a másik rész még az este visszatért Kolozsvárra.

A velocipéd a német hadsereg szolgálatában. Berlinből írják a következőket: „A velocipédezés terén az utolsó tíz év alatt tett felfedezések arra birták a német hadügyminiszteriumot, hogy a múlt nyáron majnai Frankfurtban nagy velocipéd-házat állított fel, a hol az első hesseni gyalogezredből való ötven altisztet betanították a kétkerekű és háromkerekű használatára. E próbagyakorlatok oly jól ütöttek ki, hogy ez évi jannár hóban a hadügyminiszter az említett gyalogezredet utasította, hogy Köln, Strassburg, Königsberg és Posen várak számára több két- és háromkerekűt vásároljon. Már január végén átmentek a katonaság használatába teljes felszereléssel a szükséges velocipédek. Több más porosz ezredben is kaptak háromkerekűt a küldönczök, valamint az útépitő hivatalnokok stb. s e közlekedési eszközöket mindenütt igen czélszerűeknek találták.

Tevék versenye. Algirban érdekes verseny volt tevék között. Fuggust és Biskra között rendeztek versenyfutást 225 klméternyi távolságra a tevékkel. Az első három tevé 26, 29 és 30 óra alatt tette meg az utat s így egy órára 8.7, 7.8 és 7.5 kilométer jut. E sikerült kísérlet után azzal a tervvel foglalkoznak, hogy a tevékkel a hadseregnél is nagyobb kísérleteket tesznek.

Herkules-naptár. *)

- Aprilis 24. Az „Achilles-Egylet“ tavaszi viadalai. Nevezési zárnap april hó 15-én.
Május 19. Budapest-gödöllői versenyek. Nevezési zárnap május 15-én.
„ 22. Tata és tóvárosi versenyek. Nevezési zárnap május 15-én.
„ 28. Az „Újvidéki Kerékpár-Egylet“ kirándulással egybekapcsolt tavaszi viadalai Ó-Becsén. Nevezési zárnap május 15-én.
„ 30. Velocipéd kirándulás Belgrád-ra.
Junius 9. „Achilles-Egylet“ nyári viadalai. Nevezési zárnap junius 1-én.
Julius 3. Budapest és Kassa között kirándulással egybekötött atletikai versenyek. Nevezési zárnap junius 25-én.
„ 17. Az „Achilles-Egylet“ nyári viadalai Palicson. Nevezési zárnap julius 1-én.
Aug. 15. A „Sz. T.-E.“ országos torna és atletikai versenyei Palicson. Nevezési zárnap augusztus 1-én.
Szept. 18. Az „Achilles-Egylet“ Nemzetközi országúti versenyei Újvidék és Bród között. Nevezési zárnap szeptember 1-én.
Októb. 2. Az „Achilles-Egylet“ őszi viadalai Budapesten. Nevezési zárnap szeptemb. 2-án.
Novemb. 1. Benedek Gyula vívómester kardmérkőzései Budapesten.

*) A fenti versenykimutatási naptár, melyet Vermes Lajos buzgó sportbarátunk állított össze, meglehetősen mozgalmas idenyt enged reményleni a közelgő szép napokra. Adja az ég, hogy a tervek jól sikerüljenek. Szerk.

AIGNER LAJOS könyvkereskedésében

(Budapest. váczai-utca 1.)

előfizethetni a „HERKULES“

testgyakorlati képes hetilapra.

Negyedévre 2 frt.

A „Herkules“ testgyakorlati közlöny az egyetlen magyar képes hetilap, mely a testgyakorlatok és testedző sport minden ágára kiterjed; ismeretterjesztő és mulattató cikkeket és képeket közöl a tornázás, atletikai csónakázás, úszás, velocipédezés, vívás, korecsolyázás, vi-torlázás, kerekcsolyázás, ökölvívás, gyaloglás, bir-

kózás, labdázás, női sport, testgyakorló játékok és sportversenyekről; nagy súlyt fektet az iskolai tornázásra, kiterjed a katonai testgyakorlatokra s kimerítő tudósításokat közöl a testgyakorló- és sport-egyletek működéséről.

Ötven egyletnek hivatalos közlönye.

A közoktatásügyi miniszter rendeletileg ajánlotta az ország összes tanintézetének.

A „Herkules“ előbbi évfolyamaiból még néhány teljes példány szerkesztőségünk útján megszerezhető, még pedig a következő árakon:

A „Herkules“ 1884-iki egész évfolyama	bekötve	6 frt
„ „ 1885-iki „ „ „	„	8 „
„ „ 1886-iki félévi folyama	„	4 „

Tartalom: Tagdíjhátralékok a sport-egyesületekben. Kuzskó Istvánról. — Felméri Lajos. Bill Józseftől. — Pár rossz szó iskolai tornázásunkhoz. Bánfy Jánostól. — A „Kolozsvári Athl. Club“ egy éve. — Kitérés a törvívásban. Vén atletától. — Torna óra-rend. — Különfélek.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca
1. sz. Aigner Lajos
könyvkereskedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre . . . 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre . . . 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két ha-
sabos petitsorost 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA: **AIGNER LAJOS.****Szerkesztőség:**

Budapest, IV. kerület,
Belváros, Borz-utca
9. szám II. em.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmertetlen leveleket
nem fogadunk el.

AZ »ACHILLES« VELOCIPÉD- ÉS CSÓNÁK-EGYLET, AZ »ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BALATON-EGYLET«, A »BEREGSZÁSI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET«, A »BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI TORNA-EGYLET«, A »BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE«, A »DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »DEBRECZENI TORNA-EGYLET«, »ELSŐ MAGYAR VÍVÓ-EGYLET«, AZ »ÉRSEKÚJVÁRI VÍVÓ- ÉS TORNA-EGYESÜLET«, A »FERTŐI CSÓNÁKÁZÓ-TÁRSASÁG«, A »GYŐRI CSÓNÁKÁZÓ-EGYESÜLET«, A »KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB«, A »KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, »FŐVÁROSI VÍVÓ-CLUB«, A »KÖRMENDI ATHLETIKAI CLUB«, A »KUNSZENTMÁRTONI CSÓNÁKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »MAGYAR-ÓVÁRI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MAGYAR VELOCIPÉD-CLUB«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »LÉVAI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI TORNA-EGYLET«, A »NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-ÉNYEDI KORCSOLYÁZÓ-TÁRSASÁG«, A »NAGY-KANIZSAI TORNA-EGYESÜLET«, A »NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NEMZETI HAJÓS-EGYLET«, A »NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET«, AZ »Ó-BUDAI TORNA-EGYLET«, A »PANNONIA CSÓNÁK-EGYLET«, A »PÉCSI ATHLETIKAI CLUB«, A »POZSONYI HAJÓS-EGYLET«, A »POZSONYI TORNA-EGYLET«, A »PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »RIMASZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁTORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SALGÓ-TARJÁNI VASPARIPA-SZÖVETKEZET«, A »SELMECI AKADEMIAI ATHLETA-CLUB«, A »SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »ZABADKAI TORNA-EGYLET«, A »SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR«, A »SZEGEDI CSÓNÁKÁZÓ-EGYLET«, A »SZEGEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZEGEDI TORNA-EGYLET«, A »SZÉKELY-UDVARHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZÉKESFEHÉRVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A TEMESVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET S AZ »ÚJVIDÉKI KERÉKPÁR- (BICYCLE-) EGYESÜLET«.

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ö nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Az életmentés és a testgyakorlatok.

A magyar testgyakorlatok, különösen a tornázás története fényesen igazolja, hogy az életmentés és a test-edzés igen közeli rokonok. Az életmentések legtöbbször a víz- és tűzveszélyeknél fordulhatnak elő és nálunk mind a tűzoltásnál, mind az árvizeknél eddig mindig az első segítők a sport hívei voltak.

Az első tűzoltó-egyletnek tagjai tornászok voltak. A vidéken mint a fővárosban a torna-egyletek kebelében alakultak meg az önkéntes tűzoltó-egyletek. A vidéken legtöbbször e két egylet ma is egy cím alatt működik.

A vízveszélyeknél is az első mentők mind Szegeden, mind a fővárosban a testgyakorlatok üzöi voltak. Az ideiglenes mentő-társulatok működő tagjai csaknem kivétel nélkül tornászok voltak.

A legrégebb és a legújabb segélyezési és mentési munkálatoknál meg volt a sportférjak közt eme hivatás-szerű munkához a kedv, melyet a francia jeles tornász-író P. Le Guénee nemes, veszélyes, hősi és egyszersmind szerény kötelességnek nevez.

A legújabb időben a „Vörös-kereszt-egylet“-nél láttuk ismét, hogy a tornászok nélkül ilyenmő intézmény igen lassan gyökerezne meg. A vörös-kereszt sebesült-szállítóinak első 20 embere mind tornász volt, a gyakorlatokat a nemzeti torna-egyletben maga a művezető tanította be és az első csapatot csaknem mind a tornászok képezték.

Ha tehát az életmentés és a testgyakorlatok a gyakorlati életben ily folytonos érintkezést mutatnak, szinte

felesleges e ténynek elméleti megvilágítása. De különösen nem is kell nekünk ezt most hosszasan bizonyítani, mert lapunk már többször irt az életmentések különböző módjáról és feltüntette azt a reális nyereséget, melyet a testi nevelés minden irányban nyújt.

Azt is sokszor hangsúlyoztuk, hogy a testgyakorlatok nemcsak a csont- és izomszerkezet fejlesztői, hanem az idegrendszert és ezzel a szellemi életet is erősítik. A testgyakorlatok az erőt, ügyességet, gyorscselekvő képességet, bátorságot, ha kell a vakmerőséget és vele együtt a hidegvért adják meg. Mindazon tehetségeket, melyek az életmentésnél a legszükségesebbek. És még ezeken felül első sorban a gyakorlati kivitelre is csak a testgyakorlatok adhatnak képességet. A vízbefulót csak a jó úszó mentheti ki. Egy szál kötél az égő házból az elájultat csak a jó mászó hozhatja le. Az árvízben csak a jó csónakász tehet valamit. Szóval, csak az menthet, ki maga a veszély ellen ereje, ügyessége és hidegvére által mentve van.

A testgyakorlatok által fejlesztett testi és lelki jeles tulajdonok igazán gyümölcsözővé csak akkor lesznek, ha nemcsak a gyakorló egyénnek válnak hasznára, hanem a veszélybe kerülteknek is életet és mentést hoznak. „A legmeredekebb utak nem tartják vissza a jó gymnastikust; egy egyszerű kötél, egy rúd elég neki, hogy eljusson, hol segélyére van szükség. Ügyes és felemlíthetlen úszó nem tétovázik a vízbe vetni magát, ha a folyam vagy az Ocean akarná is elnyelni áldozatát. Maga a tűz sem felemlíti meg; gyorsaságban küzdve vele berohan a lángok közé és elragadja tőlük áldozatukat.“ (Guénee.)

nítványok, de igazuk volt, a helyzet tarthatatlan volt, mert hazajönni fáradtan a gyakorlatokról és rögtön neki-
gyürkőzni tornázáshoz, vagy alig bocsátani el a nyújtó-
rudat, azonnal fegyvert a kézbe vagy készülni sebtében
szolgálatba menésre; és még hogy tanulmányozzon szó-
ban és írásban oly rettenetes (német szókat, miktől a
nyelv majd ki szakad (Schrägrückschrittstellung); és
végül még folyton nevetetni hagyni magát a kedvetlenül
lomha mozgásaiért; inkább 100-szor maródit jelent, vagy
ezredrapportra jelentkezik, vagy úgy tornázik illetén
muzájából a magyar baka, hogy a tornaszer is meglá-
gyul bele; itt bizony egy hónap sem telt le és örömmel
lemondott minden altiszt az ígért rangemelkedésről és
bizony nem maradt „Dinstesprämiumra“ mint torna-
mester egy sem vissza.

Hasonló meddő kísérletezés lenne az is, ha — mint
Weber százados úr ajánlja — a jobb tornázó katonák
időnként a tornaszerekhez csoportosulnának játszva tor-
názni; ez üdvös lenne ugyan a rendes köteles tornázás-
sal párhuzamban, de ez maga nem teremtene sem általá-
nos tornázási kedvet sem akaratot; keletkeznének ugyan
mulatságos összejövetelek a pezsgő vérű értelmesebb
katonákból, lenne mindig elég néző is az ablakoknál és
körül álldogálló azon katonákból, kiknek legfőbb vágyunk
— sajnos legtöbbször — az, hogy őket békében hagyják,
pedig éppen ezeknek, a gyengébbeknek, komorabbaknak,
lomhább testűeknek kellene tornáznia, a kik azt maguk
jószántából sohasem cselekednék. Másrészt meg czél-
szerű sem lenne tornázásra erősen buzdítani ezen vona-
kodókat szakszerű vezetés nélkül, mert az
illetők pusztá hiúságból vagy tájékozatlanságból oly gya-
korlatokba fognának, melyeknek végzése közönségesen
nem is sejtett veszélyekkel és utófájdalmakkal járhat, a
mi miatt még jobban elfognák itélni az egész tornázást.
Bizonyoság erre az is, hogy jelenleg majd minden ezred-
nél a könnyebb fajta edző gyakorlatokat a tornaszereknél
alig ismerik (fekvéssel támaszkodások, függéssel tekvé-
sek, ülécserék sat.) míg ellenben például a támaszkodás-
sal átfordulásokat, függésben gerincz áthuzódásokat, előre
lendülésből leugrásokat s több e féleket általában végez-
tetnek kellő segédkezés nélkül. Történjék most sérülés,
vagy huzódják vissza az ilyen gyakorlatok miatt fele a
legénységnek, bizonyára a tornázás lesz agyonítelve.

Midőn tehát kimondatik egy vagy több katonai
tornatanítóképző iskola szervezésének szüksége, ugyan-
akkor ki kell mondani azt is, hogy csakis ily iskolában
képzett tisztek vezethessenek tornázást. Ki kell mondani
azt, mennyit vegyen fel a katonai tornázás a néptorná-
zásból; mennyi és melyik idő jelöltessék ki tornázásra;
a gyakorlásra kijelölt szakasz vagy századból minő okból
maradhatnak el egyesek a tornázástól; mennyi legyen az
együttműködők száma; kik fogadtassanak be a tanítói
folyamba az önként jelentkezettek közül; a tornatanító
tisztség fő- vagy mellékfoglalkozás legyen-e, és milyen
mérvben; minő tornaszerek tartandók; tanítási mód,
játékok és több más dolgokról kellene határozott kész
tervvel előállani még, nehogy beálljon az az eset, hogy
költéssel felállítottassék egy katonai tornatanítói appa-
ratus, nagy időre elvonassék a rendes szolgálatból több
tiszt, hadapród, esetleg a legéletrevalóbb altisztek
közül is több: és végül mégis valamely félrendszer
vagy téves tanmódszer miatt még a mostaninál is lené-
zettebb és háttérbe szorítottabb legyen az általános ka-
tonai tornázás ügye.

Hangsúlyozzuk végül, hogy nagy és nemes czé-
ra törekednek kedvelt honvédeink, ha a tornázászlót lobog-

tatják, de óhajtjuk, ne legyen az a közönséges néptorna-
zási zászló! Előre! A békében is edző munkára fel!
— az az hogy kis türelem még — — lássuk elébb a
taktikát! Mert rettenetes ellennel kell viaskodnunk, a
mely már itt van köztünk, bennünk, vérünkben, tudónk-
ben, agyunkban; a melynek szorongatásaitól megresz-
kednek tagjaink a fegyverviselés alatt és könnyen kór-
ágyba döntetünk házi tűzhelyünkönél.

PORZSOLT LAJOS.

Gyermekjátékok e század elején.

Dr. Kerékgyártó Elek jeles neveléstani író a „Nép-
tanítók Lapja“ utolsó számában a gyermekek játékaikról
és dalairól írva, az alább következő összeállítást közli
az 1802-ben dívott játékokról. Az iskolai tilalom, mint
látjuk, sok olyan játékot is tiltott játszani, melyet ma is
játszunk, de még több azon játékok száma, melyeknek
ma már nevét sem ismerjük.

Kerékgyártó mondván, hogy a gyermekek játékaik
az újabb időben nem szaporodtak, így folytatja:

Ezt bizonyítja ama sorozat, melyet a máramaros-
szigeti ref. lyceum jegyzőkönyvei egyikében a természet-
tudósok vándorgyűlése alkalmával láttam, s melyet tájé-
kozásul ezennel ideigtatok: „1802 decz. 11. Iskolai gyű-
lés; 127. szám. Minthogy a játszásból sok baj szokott
következni: annál fogva összeirattak azon játéknemek,
melyek a tanulógyermekek között leginkább vannak szo-
kásban, s e sorozatból megláthatni, melyek tilalmasok s
melyek vannak megengedve. I. Labdajátékok. Ez több-
féle: nagy kiverő, szabad; párosdi, szabad; a ki kap az
üt, szabad; perceze, nem szabad; hóhérosdi s benforgó,
szabad; lovaslabda (a midőn a másikon ülők kézzel-
kézre bocsátják a labdát, s a játékosoknak meghatáro-
zása szerint összemennek s viaskodnak), nem szabad;
vagy pedig a labda eljötté után a fenn ülők elszaladnak,
nem szabad; vagy a földhöz vert labdákat kapják meg,
nem szabad. II. Birkózás, mely ismét sokféle. Két személy
közt, nem szabad; több személy közt, nem szabad. III.
Királyosdi, nem szabad. IV. Kocsi-pecsi, szabad. V. Ka-
tonásdi, mely többféle, vagy csak exerciziumból áll,
szabad; vagy viaskodnak, nem szabad. VI. Pipe, nem
szabad. VII. Tünősdí, szabad. VIII. Kigyófarka, a mikor
sokak egybefogódzván, keringenek, nem szabad. IX. Lo-
vasdí, szabad. X. Lapoczkásdi, nem szabad. XI. Czicze,
nem szabad. XII. Libásdi, nem szabad. XIII. Künn a
bárány, benn a farkas, szabad. XIV. Bábjáték szabad.
XV. Sitty, szabad. XVI. Hélya, szabad. XVII. Szitásdi,
szabad. XVIII. Olajtörés, nem szabad. XIX. Angyal, nem
szabad. XX. Torzonborz, szabad. XXI. Csürök nem sza-
bad. XXII. Disznósdí, nem szabad; gombosdi (a gomb
helyett kövel, szabad, mert nyerekedni játékban nem
szabad); kapososdi, nem szabad; motoilásdi, nem szabad;
csipi-csóka, szabad; gyertyásdi, szabad; malmosdi, nem
szabad; bak-fitty, nyolezas, nem szabad; egyes, nem
szabad; hodósdí, nem szabad; kankurja, nem szabad;
ördöghintó vagy lóginya, a gyermekeknek nem szabad;

ördög-motolla, nem szabad; parittyá, a mezőn szabad jó vigyázással, de mások közt nem szabad; teke, nem szabad; karikázás, nem szabad; bodzafa-puskázás, szabad; sikanyó, vigyázással szabad.

DR. KERÉKGYÁRTÓ ELEK.

A „Kolozsvári Athl. Club“ egy éve.

(Az igazgató-választmány jelentése az 1885—86. egyesületi évről.)

(Vége.)

Ugyanez alkalommal Deésen a kirándult clubtagok a sétatéren viadalt rendeztek, melyre tiszteletdíjjal Deés hölgyközönsége is ajánlott fel „Hölgyek díja“ cím alatt egy ezüst serleget. A versenybizottság kihívási serlegként tüzte ki e kedves ajándékot két győzelemre azzal a megszorítással, hogy a következő küzdelmekben csak a kirándulásban ez alkalommal részt vett tagok s Deés közönsége részéről jelentkezők vehetnek részt. E versenyekre 37 tagja rándult ki a clubnak. (Herkules 46—47. sz. 1886.)

Bizonyára helyesléssel találkozunk önöknek, midőn köszönetünk és hálánk nyilvánítása mellett emlékezünk meg arról a barátságos és szívélyes fogadtatásról, melyben a kirándulókat Deés város közönsége részesíté.

V. Athletikai játékok.

A magyar labdajátékok űzése nagy kedveltségnek örvendett a tavasszal a club tagjai között. Részt vett a tornavívó udvarán, részint a lövőház kertjében hónapokig olykor 25—35-en is részt vettek e testedző játékokban.

A magyar labdajátékokon kívül, bár a Lawn-Tennishez is vannak a clubnak szerelvényei, egyéb labdajátékok nem űzettek.

A különböző testgyakorlati játékok közül a falkavadászat gyakoroltatott még a tagok által élénk részvétellel mellett. (Herkules 37. sz. 1886.) S ezzel elősoroltuk mindazt, mi e téren felmutattatott, s annak az óhajtatásnak adunk kifejezést, vajha akadnának buzgó vezetők, kik a testgyakorlati játékok többféle nemeihez híveket tudnának megnyerni.

VI. A gyalogkirándulások.

A társas gyalogkirándulások a lefolyt évben nagyobb figyelemben részesültek, mint az ezt megelőző évben. Míg ugyanis a 1884—85. évben két kirándulás történt, a lefolyt 1885—86. egyesületi évben a tagok társas gyalogkirándulásokban bejárták több ízben Gyalu, Torda, a Torda-hasadéka, Kolozs, Szucsák, Tur, Apahida stb. 12—40 klm. távolságra fekvő vidékét. Előre megállapított tervszerinti kirándulás kilencz tétetett. Részt vett ezeken összesen 80 tag átlag 9 egy-egy kirándulásban. Megtettek 3627 klmétert, átlagosan 408 klmétert egy-egy kiránduló.

E séta gyaloglások klméterenkénti átlagos eredménye a menetnél $8\frac{1}{2}$ —9 percz, a visszajövetelnél pedig $9\frac{1}{2}$ —10 percz.

Ezenkívül a club tagjai közül a nyári szünidő alatt részint magánosan, részint társaságban igen számosan tettek hosszabb gyalog körutakat, néhányan Erdélynek nagyobb részét begyalogolták.

A kirándulások alkalmával a vidékek intelligenciája által a clubtagok több helyütt igen szívélyesen fogadtattak, a miről midőn hálával emlékezünk meg, azt az örvendetes tapasztalatot vonjuk belőle, hogy egyesületünk, mint a testgyakorlatoknak zászlóvivője Erdélyben, mindenütt meleg rokonszenvvel találkozik.

VII. A club és a humanus intézetek

Bár a club szűk anyagi viszonyai miatt s igen ye sokféleségénél fogva az anyagi támogatásra maga is rá van szorulva s így még csak nem is gondolhat arra, hogy humanus egyesületeket anyagilag támogathasson, a mit azonban tagjai munkásságukkal ezeknek nyújthatnak, ezt nem tagadták meg.

A közművelődési egyesület nyári közgyűlése alkalmával az egyesület felkérésére készséggel részt vettek tagjaink a vendégek fogadtatása s az ünnepélyek rendezésében. Ezenkívül a sétatéren rendeztek népnünepet, mely a nőegylet s kulturegysületnek ezer frt jövedelmet nyújtott.

E közreműködésekért tagjaink a nevezett egyesületektől a legnagyobb elismerést és köszönetet nyertek.

A helyi önkéntes tűzoltó-egyletnek újabbi szervezése alkalmával számosan léptek be tagjaink közül mint működők ez egyesületbe, s ma már az egylet tisztviselőinek nagyobb részét a club tagjai képezik.

VIII. Becsületbiróság.

Az igazgató választmány abból a célból, hogy a lovagias szellemet a maga körében fenntartsa és ápolja, hogy testületi tekintélyét megőrizze s tagjainak ügyét szükség esetében kellő védelemben részesíthesse, becsületbiróságot alakított, melynek szabályait a tárgysorozat rendjén fogjuk megerősítés végett önök elé terjeszteni. (Lásd a jóváhagyott szabályzatot a Herkules... számában.)

IX. A választmány egyéb intézkedései.

Az igazgató választmány kebeléből időközben Malonyay Dezső és Szokolay Kornél kilépvén, egyik helyébe Raskó Imre póttag hivatott be, míg a másik üresedni maradt.

A lefolyt évben a választmány összesen 10 gyűlést tartott. 84 jegyzőkönyvi ügy került tárgyalás alá.

Anyagi támogatásért folyamodott a club az idén is a nagymélt. vallás- és közokt. miniszteriumhoz, a kérelemre azonban tagadó választ nyertünk.

Kolozsvár város közönsége kérelmünk folytán 50 forintra alapítónk sorába lépett s egyúttal megígérni szíveskedett, hogy a clubot jövőre anyagilag is támogatni fogja.

A club működése és az elért eredmények ismertetése szempontjából évkönyv nyomatott a múlt év december végeig felmerült nevezetesebb mozzanatokról.

Albert Károly tagtárs úrnak, ki a tornázási és erőgyakorlatok csoportjának évek óta fáradhatatlan vezetője, a lefolyt évre 30 frt tiszteletdíj utalványoztatott.

Verseny-érmek vezetése iránt intézkedés tétetett s hogy az érmek eddig elkészíthetők nem voltak, azt a metszés megfelelő alakban való kivitelének a nehézségei okozták.

A tagsági díjhátralékok befizetése iránt a tagokhoz több ízben intéztetett felszólítás.

Azokra, kiknél e felszólítás eredményre nem vezetett, kimondatott az utóbbi választm. gyűlésen, hogy alkalmaztatni fog az alapszabályok neveik közzétételére vonatkozó §-a, s a tagok lajstromából való kitörlés mellett neveik a Herkules s az évkönyv útján közölni fog a hazai társ-egyesületekkel.

A club hivatalos lapja a Herkules a club minden nevezetesebb mozzanatáról értesítetett a titkár által; e szaklapban tehát megtalálják önök a club életéről a leg részletesebb adatokat.

A helyi lapok a club érdekeit szintén melegen karolták fel s ezek között a Kolozsvári Közlöny külön sportrovatot nyitott s állandóan tart fenn a testedzés ügyei ismertetésének. A versenyek s kirándulások részletes leírásai ezekben szintén benfoglaltatnak.

A club tiszteletbeli orvosául dr. Böckel Béla úr, elköltözése után pedig dr. Sziny János orvos úr kéretett fel, kik a felmerült teendőket a legnagyobb készséggel voltak szívesek teljesíteni.

*

Ezekből áll a club s az igazg. választmány mult évi működése; kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy e jelentésünket tudomásul venni szíveskedjék.

Kelt Kolozsvárt, a Kolozsvári Athletikai Club igazgató választmányának 1886 november hó 20-án tartott gyűléséből.

KUSZKÓ ISTVÁN,
titkár.

BÁRÓ JÓSIKA LAJOS,
elnök.

Torna óra-rend.

(Tornakártyák.)

A zárjelek közé tett számok azon oldalt jelölik meg, a melyen a Porzsolt Lajos „Tornázás kézikönyvében“ az illető gyakorlat bővebb leírása feltalálható.

19. tornaóra.

6—12 évesek: Szabad ég alatt 3 arczsorban egymástól egész távolra (két kar távra) álljanak fel; mind-egyiknek kezében egy rövid lengő kötél: végeit fogva alulról fellendíteni a fejfölött hátra és vissza (115.). Elölről hátra lendíteni, hátra átlépni fölötte, ismételni 3-szor; hátulról fel és előre lendíteni és előre átlépni fölötte, szintén 3-szor. Hátulról fel előre lendíteni és felugrással a lábak alatt előre hozni; ugyanaz ellenkezőleg (116. old. 26. ábra). Jobb kézzel a kötél közepét fogni (ballal az egyik végét tartani) és körben lengetni a fej fölött előbb a test körül, aztán vízszintesen; bal kézzel fogni középen és ugyanaz; jobb kézzel lengetni függélyes körívben a test előtt felváltva mindkét irányban; fej fölött vízszintes körben forgatni előlről balra hátra és jobbról előre, a 4. kör után gyorsan lekörözni előre és felugrással a lábak alatt egy kör (l. az ábra 2. alakját); ugyanazt bal kézzel forgatva. Jobb (bal) karral forgatni a kötelet 3-szor függélyes körben a test oldala mellett, a 4. körben átvezetni fej fölött vízszintes körbe, a 7. körben a bal (jobb) váll mellé függélyes körbe, a 10. kör után előre földre csapni a végével. Egy nagy oldalsorban körül járás közben lengetni a kötelet mindkét kézzel hátulról előre és midőn a lábak felé csapódik, akkor felugrani és tovább menni tovább forgatni; ugyanaz szala-

dással, rövid ugró lépésekkel át a kötél fölött. Séta, járásközben karokat fejfölé nyújtani, kötelet távol fogással feszítve tartani, karokat hátra és ismét fel aztán előre hozni. Oldalsorból nyitott nagy körhöz kanyarodni, távol állásban mindenki járja a „cséptánczot“ (l. az ábra 1. alakját), azonban a kisebb fiúk hajlítva emelgessék lábai-

1. és 2. ábra.

kat (117.). Létra vízszintesen fejmagasságban: feszített karokon két fokon függni, guggolva állni és lábakat előre vetni, visszahajlítani; jobb (bal) lábat oldalt (hátra) feszíteni, visszahajlítani; hátra lépkedni nyújtásig és vissza; ugrással páros lábakat zárva vetni jobbra (balra) és vissza. Jobb kézzel egy fokot fogni, leguggolni, előre lépkedni, dőlve állni és függni jobb karon, ebben a helyzetben törzsfordítás többször; ugyanaz a bal karon függésben. Egyik kapcsolóra felfektetni mindkét karokat, felkar függésben láblógázás ellentétesen.

12—18 évesek: Rövid lengő kötéllel az előző korúaknak irttak közül egy pár gyakorlat után: bal lábon 3-szor felszökdelni helyben, aztán jobb lábon 3-szor, ehhez a kötéllel úgy, hogy lábak cserélése pillanataiban csapódják át a lábak alatt (102. és 116.). „Cséptáncz“ nyújtva vetni oldalt a lábat felugráskor. Karkeresztezéssel és rendes tartással eserelve folyton lengetni fej fölött és lábak alatt a kötelet szökdelésekkel (117. old. 27. ábra). Párosan egymás mellé állni, belső karral összeölekezni, külső kar kezével fogni egy kötélnak egyik végét, másik végét a párja fogja, így lengetés és szökdelés helyben.

I. Csapat. Kengyel hinta, ha nincs ellátva a gyűrűs hinta kengyelszíjjal és vassal, akkor le kell eresztetni a gyűrűket a földhöz egy-két lábnyi közelre (a meghosszabbító szíj vagy kötél erős és jól odakötött legyen), a kengyelekben állva a gyűrűk vállmagasságra legyenek igazítva. (Ezen gyakorlatok közül kell választani erő szerint.) Kengyelekbe állni, gyűrűkbe fogódzni (vagy a kötélszárakba, ha nincs kengyel), lábakat szét-feszíteni előre és hátra felváltva oldalt szétterpesztteni és zárni (karok hajlítva maradjanak és mérsékelten terpesztteni); leguggolni karok nyújtásáig ismét felegyenesedni; leguggolni, lábakat előre feszíteni fekvéssel függés, vissza guggolás, karhúzódással felállás; lábakat keresztezve erősen összetartani, karokat oldalt kinyújtani, a karikákat erősen fogva szétfeszíteni, kitarítás után vissza karhajlítás; lábak előre és összetartva fekvéssel függésben jobb (bal) kézzel fogást felhagyni, nyújtott testtel fordulni vállal a föld felé, vissza felfogni guggolással. Egyik kengyelben állni és az ellenoldalú karral függni, gyengébbek mindkét kézzel fogóznak egy karikába (l. az ábra 3. alakját). Hintáznai a kengyelben állva, gyűrűkbe fogódzva.

minden hátra hintázás végpillanatában leguggolni és a következő előre hintázás végpillanatában karhuzódással felegyenesedni, leszállás előtt egyik lábbal földet horzsolva beszüntetni a hintázást. Hintázni elől guggolással, hátul kiegyenesedéssel. Hintázni elől és hátul is guggolással és nyújtással, egyik irányú hintázás végpillanata előtt kiegyenesedni és a rákövetkező másik irányú hintázás kezdetén mindjárt le is guggolni. Magasra hintázás tiltandó és a hinta részeinek szilárdsága mindig megfigyelendő. Lovon támaszkodással lábkörzések: nyeregkapákat fogni, átfeszíteni bal lábat, lebegő támaszkodás, vissza körözni és földre állás. Jobb lábat a

3. ábra.

kéz alatt átvetni, lebegő támaszkodásból vissza körözni szintén jobb kéz alatt. Bal lábbal a jobb kéz alatt át a nyereg fölé, onnét balra a kal kéz alatt vissza körözni a bal lábat. Jobb lábbal a bal kéz alatt át a nyereg fölé és onnét jobbra a jobb kéz alatt, de nem szállni le, hanem támaszkodásban maradni. Jobb (bal) lábbal jobbról át és egyfolytában balra körözni a bal kéz alatt vissza, fel-fogások váltogatva felhagyatnak és gyors utánfogások történnek. Ugyanaz és utána végül lovagfelülés a nyeregbe. Jobb (bal) láb átfeszítetik jobbról a kézen kívülre, onnét lendülettel vissza köröztetik és a bal kéz alatt át ismét túlra, mialatt balra $\frac{1}{4}$ fordulat, így ülés vetődéssel a nyeregbe. Ugyanaz, csak a kápán túlra vetődni lovagülésbe. Páros láb átfeszítés túlra a kápán kívüli tomporülésbe, páros lábbal lendítéssel visszakörözni és a másik oldal felől kanyarodással lovagfelülés a nyeregbe vagy kápán kívülre.

II. Csapat 1. szere Ló, 2. szere Kengyel-hinta.

III. Csapat: Rúddal ugrás, nyári tornaterén elébb az egész csapat egymás mellé távolra áll és vezérlés szerint végzik az előgyakorlatokat. Állás vétele: rudat jobb lábhoz, jobb kézzel egész magasra felfogni nyújtott karral 1, hátra lépni elébb a bal lábbal egy kis lépést, utána gyorsan a jobb lábbal egy nagyobb lépést 2, bal kar a mellé elé keresztbe emeltetik és a bal kéz megfogja a rudat alsó fogással 3, a rúd a földről fel-emeltetik, alsó hegyezett vastagabb vége előre szegezve tartatik 4. (Másik kevésbé jó módja az állásvételnek az, midőn a rúd hegyes vége fel tartatik és jobb kéz a test mellett lenyújtva vesz fogást, ezután a hátra lépéskor le-bocsáttatik a rud a bal kézbe is, előre irányítva.) Rúd leszúrás: az elől lévő bal lábat a levegőbe kissé fel-emelni, azzal egyidőben a testtel kissé hátra is dőlni 1, lábat vissza helyezni, előre dőlni és rúd hegyét a bal láb elé a földbe szúrni 2; ugyanezt ismételni, de a leszúrás után a jobb lábat a rúd mellé előre és vissza lendíteni, mialatt a test súlya áthelyeztetik a bal lábra. El- és le-ugrás: ismétlődő a szabályos leszúrás és utána gyorsan elugrani a bal láb taszításával és a jobb láb lendítésével, repülés közben lábak zárkozni, jobb kar a testet felhúzza, bal kar alatt feltámasztja, a test nyújtva lendül előre a rúd mellett jobbról; leugrás a rúdnak földbe szúrt végén túl páros lábra, fordulat nélkül (1. az ábra 4. alakját). Most 3 lépés járás után ugrani el, bal lábbal kezdeni

a kilépést, ballal is ugrani; szintén így 3 futó lépéssel; távolabbról apró több lépéssel szaladás után elugrás mint fent. Helyből elugrás, repülésközben a bal váll felé $\frac{1}{4}$

4. ábra.

fordulattal leugrás; ugyanaz $\frac{1}{2}$ fordulattal; ugyanaz neki szaladással; ugyanaz, a rúdnak végül visszalökésével; ugyanaz, a rúdon magasabbra fogással. Most egyenkint rendes szaladással a deszkáról elugrás de még nem pálczán át. A laesony nyújtón forgások: jobb lábat kézen kívül rudra kulcsolni térdben, bal felkaron és jobb hajlított karon függésben forgás alulról előre fel és hátra, lendületet bal lábbal fokozni. Bal lábat áthúzni kezek között, térdfellendülés, ülésel támaszkodás, mindkét karral hátulról a rúd alá fogni és a bal térdet a kezekkel átkulcsolni így forogni a rúd körül, fejjel felülről előre (hátra). „Térdpercetek“, a bal aztán a jobb térdcsuklóban, felső fogással felülről hátra, majd alsó fogással fejjel előre forogni a rud körül, felfektetett térd a kézen kívül. Minden forgás csak párszor végeztessek.

IV. Csapat 1. szere Nyújtó, 2. szere Rúd-ugrás mint fent.

V. Csapat: Ugrások szabadban futással (iramvételekkel), pálczán át fokozatosan elébb magasat aztán magas és távot, bal majd a jobb lábbal elugrás, de mindig páros lábra leugrás. Létra vízszintesen: kapocsfákon haránt függéssel hajlított karral (zsugorfüggés) függeszkedni arczirányban. Hajlított karokkal függeszkedni a hát irányába felé, haránt helyzetben, kezek alsó- és túlfogásokkal. Haránt függés, kapocsfákat fogva, felbujtatni két fok között a lábakat, utána húzni a test-törzset is, lábakat a létra fölött szétterpeszteni, az arcz felé bocsátani és a kapocsfák alá kulcsolni, most a felső testet, fejet, karokat is felhuzni, fent terpeszkedő ülés, ülésben hátul támaszkodva lábrendítés előre fél törzsemeléssel, a lebegő helyzetben bokázás és ismét terpesztéssel ülésbe, leereszkedni két fok között fejjel lebújva, kezekkel alulról felfogni a kapocsfákra a lábak alá, aztán lehuzódni a zárt lábakkal és függésbe. Két fok között felhuzódni fokokat fogva, aztán jobb alkarfüggés a kapocsfán, bal karral pedig felkarfüggésbe, majd a jobbal is felkarfüggésbe nyulni és huzódni fel, abból feltolódni támaszkodásba és ülésbe, a fejjel és testtel is felbújni két fok között, mialatt az előtornász segít az illető bokáját fogva és tolvá.

VI. Csapat 1. szere Létra, 2. szere Ugrás mint fent.

K ü l ö n f é l é k.

Azon t. olvasóinkat, kik még előfizetésüket nem küldötték be, tisztelettel kérjük az előfizetési ár (negyedévre 2 firt) sürgős beküldésére, hogy a lap expedálásában semmi fennakadás se álljon be.

Mutatványszámokkal szívesen szolgálunk.

Elmaradt példányok reclamatiója a szerkesztőséghez (Borz-utca 9. sz. II. emelet) intézendő.

A magyarországi torna-egyletek szövetsége
Hegedüs Sándor elnökle alatt e napokban tartotta évnegyedes igazgatósági ülését. A pénzügyi albizottság jelentése után Krenedics Gyula titkár a folyó ügyekről tett jelentést. A pénzügyi albizottság a szövetségi egyletek évi járulékait jövedelmeikhez viszonyított csekély összegekben rótt ki. Jelentést tett a titkár a megszűnt torna-egyletek újjászervezése czéljából tett intézkedésekről. Pécselt a megszűnt torna-egylet hamvaiból „athletikai club” kelt életre; Nagyvárad, Segesvár már újra szervezkedtek, de a szövetséggel eddig érintkezésbe nem léptek. Miskolczon Soltész polgármester vette kezébe a testgyakorlás ügyének gondozását és midőn a tornacsarnok létesítésén fáradozik, egyuttal a felnöttek testgyakorlása is gondoskodása tárgyát képezi. Egerben legközelebb várható a szervezkedő mozgalom megindulása. Kassán már meg is indult. Érsekújváron az új „vívó- és torna-egyesület” igyekszik új tevékenységre indítani a régi egylet tagjainak szunnyadó buzgalmát. Szarvason a szervezkedésre való buzdítás kevés visszhangra talál, ép oly kevésé örvendetes a Kismartonból vett értesítés, hol a tornázó közönséget most 8—10 egylet másfelé tartja lekötve. A b.-gyulai, kalocsai, zombolyai, szeniczi és veszprémi megszűnt egyletek tagjai eddigelé nem küldtek be az igazgatósághoz tájékoztató jelentést. A régi egyletek új életre keltése iránt a szövetség eddig 27 város szakfőrfiaihoz intézett fölhívást, míg 28 város viszonyai még tanulmányozás alatt állanak. A szövetség kezdeményező föllépésének már is vannak eredményei. Győrtől a legtekintélyesebb polgárok vezetik a mozgalmat, a mely az egylet kilátásban levő megalakítását czélozza. A győriek már 600 firt csarnok-alappal is rendelkeznek. A szövetség fölhívása folytán a balassa-gyarmati ügybarátok is erőlyesen hozzáláttak a szervezkedéshez Reményi Károly városbíró elnökle alatt. Csurgón (Somogy megyében), Léván, Medgyesen szintén élénk mozgalom indult meg. Egyáltalán alig van város, a mely a szövetség törekvései iránt érdeklődést ne tanusítana. — A szövetség által kibocsátott kérdőívekre beszolgált adatok statisztikai feldolgozása folyamatban van. Az igazgatóság a titkár jelentésének tudomásul vétele után a függő kérdések fölött határozott. A versenyszabályok kidolgozásával megbízott albizottságot munkálata beterjesztésére hívta föl; az előtornázók képzésére vonatkozólag pedig a budapesti (budai) torna-egylet által tett javaslat alapján a szakszerű képzés

szervezésének részletes kidolgozását a „magyarországi tornatanítók egyletének” engedte át.

A kecskeméti tanári kör f. é. márczius hó 8-án tartott rendes havi gyűlésén a napirend első tárgya Tirczka Antal előterjesztése volt a tornatanítás kérdésében, melynek konklúziója oda terjedt, hogy a reáliskolai utasításokban kifejtett tanterv a gymnasiumban is életbe léptetendő volna, örömmel tapasztaltatván különben azóta, hogy az időközben megjelent gymnasiumi utasításokban az óhajtság tényleg valósult is. Egyébiránt hangsúlyozta előterjesztésében az előadó annak szükségét is, hogy a gymnasiumoknál is mindenütt megfelelő téli tornaterem létesíttessék és a tornatanítói állás a tanulók létszámának megfelelően rendszeresíttessék, hogy minden osztály a megfelelő óraszámú túlságos sokaság nélkül vehessen részt a tornázásban. A kérdés fölött megindult eszmecserében különösen Katona Mihály ref. főgymn. tanár fejtette ki abbéli nézetét, hogy míg nagy városokban, főleg fővárosban a tornázás rendszeres keresztülvitele az ifjak testi fejlődése tekintetében nagyobb fontossággal bír, addig vidéki főleg, kisebb városokban, hol az ifjú amúgy is elég mozgásban részesül, már kevésbbé; és túlzásnak tartja pl. teljesen megfelelő téli tornahelyiség hiánya miatt az iskola létezését is kérdésessé tenni. Különben a kifejtett elvekhez hozzájárul. Ily értelemben mondta ki a kör is határozatát. „Ö. K. T. K.”

Az iskolai leánytornatanítás fontosságát fejtegeti Gallauner Luiza a „Felső nép- és polgári iskolai közlöny” februári számában a polgári leányiskolák reformálásáról szóló értekezésében. Ide iktatjuk a figyelemre méltó értekezésből a következő részletet: „A nőben már a nevelés és oktatás ideje alatt is mindig az anyát, a gyermekek nevelőjét kell tekintenünk. Mint ilyennek első sorban szüksége van a nőnek egészségre és testi erőre, másodsorban pedig az emberi test és lélek alapos ismeretére, hazaszeretetre, szívemességre és hivatásával járó áldozatkészségre. . . . Soha jobbkor nem edzhetjük leányaink izmait, erősíthetjük a test tagjait, mint épen a 10—13 évig. A legtöbb lányka, ha elhagyja az elemi iskolát, elhagyja egyszersmind a gyermekszobát is, vele a legártatlanabb élvezeteket a gyermekjátékokat is. Az anynyira kedvelt „macska és egér” vagy „bárány és róka”, cziczázás, labdázás s ezekhez hasonló egészséges testmozgásokkal járó, kedélyt felvidító játékok a komolyabb foglalkozás és nagy elfoglaltság következtében mind ritkábbakká és ritkábbakká válnak. Az anyák maguk is a polgári leányiskolát látogató gyermekben már nagy leányt látnak és nem késnek, hogy mások előtt is annak lássék, a megkívántató külső kellékekről mielőbb gondoskodni. Kérdem már most, hogy váljék ilyformán a leány erőssé, edzetté, ha a nap legnagyobb részét iskolában ülve tölti, otthon pedig az anyai hiúság a játéktól megfosztja, a házkörűli munkától megkiméli? . . . okvetlenül csak a tornázás által. Természetesen nem értve alatta a polgári leányiskoláinkban felvett azon tornát, mely rendszerint csak az órarend egy üres rovatának betöltésére szolgál, hanem a szoros értelemben vett rendszeres, a test minden tagját és izmát kellőképen fejlesztő, a test szépségét és esztetikai mozgását elősegítő azon

tornatanítás által, ide értve a rendszeres táncztanítást is, melyet hetenként legalább is a három órán keresztül, kellően felszerelt tornateremben egy e téren alapos szakismerettel bíró személy által eszközöltetünk. Hogy az ily tornatanítás a polgári leányiskolák többi tárgyainál is inkább csak nőre bizható, paedagogusok előtt nem tartom szükségesnek fejtegetni. Kívánatos volna tehát a leánytornázás terjedése lehetőségének szempontjából a kormány azon intézkedése, mely szerint a nők számára a férfiakéhoz hasonló tornatanfolyamokat nyitna, hol a nők is államköltségen a tornatanításban való alapos képzettséget s arról tanúskodó oklevelet nyerhetnének.

Herkules-naptár. *)

- Aprilis 24. Az „Achilles-Egylet“ tavaszi viadalai. Nevezési zárnap april hó 15-én.
 Május 19. Budapest-gödöllői versenyek. Nevezési zárnap május 15-én.
 „ 22. Tata és tóvárosi versenyek. Nevezési zárnap május 15-én.
 „ 28. Az „Újvidéki Kerékpár-Egylet“ kirándulással egybekapcsolt tavaszi viadalai Ó-Becsén. Nevezési zárnap május 15-én.
 „ 30. Velociped kirándulás Belgrád-ra.
 Junius 9. „Achilles-Egylet“ nyári viadalai. Nevezési zárnap junius 1-én.
 Julius 3. Budapest és Kassa között kirándulással egybekötött atletikai versenyek. Nevezési zárnap junius 25-én.
 „ 17. Az „Achilles-Egylet“ nyári viadalai Palicson. Nevezési zárnap julius 1-én.
 Aug. 15. A „Sz. T.-E.“ országos torna és atletikai versenyei Palicson. Nevezési zárnap augusztus 1-én.
 Szept. 18. Az „Achilles-Egylet“ Nemzetközi országúti versenyei Újvidék és Bród között. Nevezési zárnap szeptember 1-én.
 Októb. 2. Az „Achilles-Egylet“ őszi viadalai Budapesten. Nevezési zárnap szeptemb. 2-án.
 Novemb. 1. Benedek Gyula vívómester kardmérkőzései Budapesten.

*) A fenti versenykimutatási naptár, melyet Vermes Lajos buzgó sportbarátunk állított össze, meglehetősen mozgalmas időnyt enged reményelni a közelgő szép napokra. Adja az ég, hogy a tervek jól sikerüljenek. Szerk.

Csónakeladás.

Négyvezős Wirth-féle race-boat kormányossal	150 frt
Kétevezős race-boat korm. nélkül	80 „
Kétpárevezős (double-scutt) kormányossal	150 „
Egyes párevezős (single-scutt)	60 „

beleértve a hozzá tartozó angol evezőket is.

Ajánlatokat elfogad Fülepp Kálmán, a nemzeti hajósegylet igazgatója. (Budapest, IX. pipa-utcza 33. sz. a.)

AIGNER LAJOS könyvkereskedésében

(Budapest, váci-utca 1.)

előfizethetni a „HERKULES“

testgyakorlati képes hetilapra.

Negyedévre 2 frt.

A „Herkules“ testgyakorlati közlöny az egyetlen magyar képes hetilap, mely a testgyakorlatok és testedző sport minden ágára kiterjed; ismeretterjesztő és mulattató cikkeket és képeket közöl a tornázás, atletikai csónakázás, úszás, velocipédezés, vívás, korcsolyázás, vitorlázás, kerékkorcsolyázás, ökölvívás, gyaloglás, bir-

kózás, labdázás, női sport, testgyakorló játékok és sportversenyekről; nagy súlyt fektet az iskolai tornázásra, kiterjed a katonai testgyakorlatokra s kimerítő tudósításokat közöl a testgyakorló- és sport-egyletek működéséről.

Ötven egyletnek hivatalos közlönye.

A közoktatásügyi miniszter rendeletileg ajánlotta az ország összes tanintézeteinek.

A „Herkules“ előbbi évfolyamaiból még néhány teljes példány szerkesztőségünk útján megszerezhető, még pedig a következő áron:

A „Herkules“ 1884-iki egész évfolyama bekötve 6 frt	
„ „ 1885-iki „ „ „ „ 8 „	
„ „ 1886-iki félevesi folyama „ „ 4 „	

Tartalom: Az életmentés és a testgyakorlatok. P.-tól. — Katonák tornázása. Porzolt Lajostól. — Gyermekek játékok e század elején. Dr. Kerékgyártó Elektől. — A „Kolosvári Athl. Club“ egy éve. (Vége.) Kuzskó Istvántól. — Torna óra-rend. — Különfélék.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca
1. sz. Aigner Lajos
könyvkereskedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre . . . 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre . . . 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két ha-
sabos pettsorert 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA: **AIGNER LAJOS.****Szerkesztőség:**

Budapest, IV. kerület,
Belváros, Borz-utca
9. szám II. em.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket
nem fogadunk el.

AZ »ACHILLES« VELOCIPÉD- ÉS CSÓNÁK-EGYLET, AZ »ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BALATON-EGYLET«, A »BEREGSZÁZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET«, A »BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI TORNA-EGYLET«, A »BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE«, A »DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »DEBRECZENI TORNA-EGYLET«, »ELSŐ MAGYAR VÍVÓ-EGYLET«, »ÉRSEKÚJVÁRI VÍVÓ- ÉS TORNA-EGYESÜLET«, A »FERTŐI CSÓNÁKÁZÓ-TÁRSASÁG«, A »GYŐRI CSÓNÁKÁZÓ-EGYESÜLET«, A »KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB«, A »KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, »FŐVÁROSI VÍVÓ-CLUB«, A »KÖRMENDI ATHLETIKAI CLUB«, A »KUNSZENTMÁRTONI CSÓNÁKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »MAGYAR-ÓVÁRI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MAGYAR VELOCIPÉD-CLUB«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »LÉVAI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI TORNA-EGYLET«, A »NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-ÉNYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-KANIZSAI TORNA-EGYLET«, A »NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NEMZETI HAJÓS-EGYLET«, A »NEPTUN BUDAPESTI ÉVEZŐS-EGYLET«, AZ »Ó-BUDAI TORNA-EGYLET«, A »PANNONIA CSÓNÁK-EGYLET«, A »PÉCSI ATHLETIKAI CLUB«, A »POZSONYI HAJÓS-EGYLET«, A »POZSONYI TORNA-EGYLET«, A »PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »RIMASZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁTORALJA-ÚJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SALGÓ-TARJÁNI VASPARIPA-SZÖVETKEZET«, A »SELMECZI AKADEMIAI ATHLETA-CLUB«, A »SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZABADKAI TORNA-EGYLET«, A »SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR«, A »SZEGEDI CSÓNÁKÁZÓ-EGYLET«, A »SZEGEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZEGEDI TORNA-EGYLET«, A »SZÉKELY-UDVARHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZÉKESFEHÉRVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A TENESVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET* S AZ »ÚJVIDÉKI KERÉKPÁR- (BICYCLE)- EGYESÜLET*.

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézteinek.

A fővárosi velocipéd-egyletek fúziója.

Egy nagyon fontos ügyben folyik a tanácskozás a fővárosi velocipédezők közt; arról van ugyanis szó, hogy a „Budapesti Kerékpár-Egyesület“ és a „Magyar Velocipéd Club“ egyesüljenek egy közös név alatt.

Ezen törekvésben a velocipédezésnek nem igen lehet fellelni haladását, mert bármikép is tekintsük a dolgot, az egyesülésnek oka a két egyletnek külön-külön érzett gyengesége. Látják ugyanis a fővárosi velocipéd-egyletek e két leghatalmasabbjának tagjai, hogy törekvésüknek, munkájuknak nincs meg azon eredménye, mely erő kifejtésüknek megfelelő. Látják, hogy az egyleti életnek lanyhasága épen a tagok csekély számában gyökerezik.

Mindkét egylet más sport-egyletekhez képest elég népes ugyan, mert külön-külön körülbelül 70 rendes tagjuk van, de e szám nem elég arra, hogy a velocipédezéshez alkalmas helyiséget és versenytér nyújthassanak az egyletek. A gyakorló- és versenytér pedig a velocipédezésnél életkérdés. Ezen életkérdéses czélt pedig mindjárt valósítani lehet, ha egy nagy vagyonnal rendelkező egylet van.

Igy hát bár a két egylet fúziója a látszólag a velocipédezés hanyatlását jelenti a fővárosban, mi e törekvéstől épen e sportban nagyobb fellendülést várunk. Az egyletek ereje rendes fizető tagjaik számában van első sorban. Hatalmas egylet népes egyletet jelent. És ha a két, már most is jónevű egylet egyesül, az egyesülés után csak nagyobb erőt fejt ki, mint fejtettek különvéve.

Úgyde ez egyesülés úgy is üthet ki, hogy a két egylet tagjaiban megfogyva fuzionálhatnak. És itt van minden ilyen egyesülés legfőbb baja. Mert, ha volt oka a két egylet külön alakulásának, úgy ez ok az egyesülést nehezíti.

Mi, kik vindikáljuk magunknak, hogy részrehajlatlanul ítélünk, bátran kimondhatjuk, hogy azon okok ma már megszűntek, melyek a kerékpár-egylet mellett a velocipéd-club alakulását idézték elő. Ez okok, őszintén szólva csaknem tisztán személyiek voltak.

Ma, azt mondhatjuk ilyen személyi okok nem késeltetik az egyesülést. De vannak az egyleteket mint személyt illető ügyek, melyek már kissé nehezebbé teszik a fúziót. Ilyen első sorban a czímkérdés. Mert biz, mint az ember nem könnyen határozza el magát a névváltoztatásra, úgy az egyletek is bizonyos kegyelettel viseltetnek már jó hírre is vergődött czímük iránt.

A velocipéd-egyleteknél azonfelül a czímhez bizonyos elvi jelentőségű kérdések is fűződnek. Így például a kerékpárosok e magyar szót tartják főleg helyesnek, míg a velocipédezők e gyűnév előtt akarnak csak egyesülni. Nem lehetne pedig e bajon másképp segíteni, mint hogy az új egylet czímébe mind a két nevet belevenni. Így például jó czímnek és mindkét egylet által elfogadhatónak tartanám a következő czímet: „Magyar Kerékpár (Velocipéd) Club“, vagy egyesület.

Az egylet igazgatósági tagjai sem változnának az egyesülés által, mert a nagyobb egyletben népesebb igazgatóságra lesz szükség. Különbösen is azt hiszem, ily hiúságos kérdés miatt nem fog megakadni a dolog.

Az anyagi ügyek mindkét egyletnél eléggé rendezettek, úgy hogy ezen sem mulik az egyesülés. Ha az egyletek nem is volnának egyenlő jó sorsban, ez azt hiszem nem fog szűkkeblű alkuvást előidézni.

A mi az egyesülés tényleges kivitelét illeti, én a következőleg vélném sikeresen elintézni a dolgot. Az egyletek választmányai a most következő közgyűlések (az először egybehívott gyűlések úgy sem lesznek megtartva) előtt egy-egy bizottságot küldenek ki az egyesülés elzetes megbeszélésére. Az itt hozott határozatok még nem kötelezők, hanem a választmány útján a közgyűlés elő lesznek terjesztve. Itt mindkét egylet maga elhatározza az egyesülést a nagyjában egyenlő feltételek alatt és ki mondja az egylet feloszlását. Ezelőtt még mindkét közgyűlés az alakulandó egylet alapszabályainak kidolgozására egy-egy bizottságot küld ki. Az alapszabályok megkészülte után az alakuló közgyűlés egybehívatik.

Hanem mindenik egylet igazgatósága lelkiismeretesen vessen számot tagjainak véleményével és ha egy harmada is tagjainak nincs az egyesülés mellett, úgy hagyjon fel a tervvel. Mert így ismét csak egy gyenge egylet alakul, mi okot ad ismét új egylet alakulására.

PORZSOLT JENŐ.

Az életmentés.

(Dr. Mundy báró felolvasása.)

Most, hogy Budapesten is megalakult az „önkéntes mentő-társulat“, Mundy báró, a ki mint az első segélynyújtás eszméjének buzgó terjesztője bejárta a fél világot, hozzánk is eljött Bécsből és felolvasást tartott az új városház másodemeleti dísztermében. Talán misem jellemezheti közönségünknek az „önkéntes mentő-társulat“ iránt való érdeklődését jobban és szebben, mint az a rendkívüli részvét, melylyel a mai felolvasás iránt viselkedett. Már 6 óra előtt a nagy terem szorongásig megtelt díszes közönséggel. Többek közt ott láttuk Szapáry István gróf pestmegyei főispánt nejével, Gerlóczy Károly és Kammayer Károly polgármestereket, dr. Fodor József orvoskari dékánt, dr. Jenny József e. m.-tanárt, Schwimmer Ernő egyetemi tanárt, dr. Csatáry Grósz Lajost, Falk Zsigmond lovagot, Henneberg tábornokot, dr. Gebhardt városi t. főorvost, Szezerbovszky Szaniszlót a tűzörség főparancsnokát, Török János főkapitányt, Röck Szilárdot. Azonkívül számos fővárosi orvos is volt jelen.

Mundy bárót, a kit dr. Kresz Géza kísért fel az emelvényre és mutatott be, a közönség lelkes éljenzéssel fogadta. A felolvasó mindenekelőtt bocsánatot kért azért, hogy előadását német nyelven tartja meg és arra kérte a közönséget, hogy azt, a mit mond, ne vonatkoztassák különösen Magyarországra, mivel ő egész általánosságban beszél az első segélynyújtásról és annak kapcsán az önkéntes mentő-társulatról. — „Önkéntes mentő-társulat? Önkéntes segélynyújtás? — mondá — Miért önkéntes? Hiszen az államnak kötelessége, hogy gondoskodjék a polgárok biztonságáról, hogy segítségben részesítse a szerencsétlenül jártakat? Bizonyára kötelessége ez az államnak, kötelességük a községeknek. De azért kötelessége minden egyes embernek is, hogy segítségben részesítse azt, a kinek segítségre van szüksége, a kit baj ért. Mert az államon, a községeken úgy is elég nagy teher van és a mit tesz az ember az önkéntes mentő-társulat

érdekében, azzal nemcsak a közügynek szolgál, hanem magának is. Mert hiszen nem éghet-e le ép úgy az egyes ember háza, mint a hogy leéghet az állam valamely épülete? Nem érheti ép úgy baj, szerencsétlenség az ember és családját, mint a hogy érheti minden másik embertársát? „Az emberélet legyen szent az ember előtt“ — mondja a költő és ezért kötelessége minden egyes embernek odahatni, hogy szerencsétlenség esetére, kezdve a petróleumlámpa által okozott tűzön, a tenger felbőszült hullámai által okozott katasztrófáig, gyorsan segélyben lehessen részesíteni a szerencsétlenül jártakat. Megelégedéssel konstatálható, hogy Ausztria-Magyarország az első segélynyújtás tekintetében egyik első helyet foglalja el a világon és e tekintetben túlszárnyalja Franciaországot, túl a hatalmas Oroszországot. Ha összehasonlítjuk Európát Amerikával, azt találjuk, hogy Amerikában van a legtöbb olyan önkéntes társulat, mely feladatává tette a segélynyújtást. Ott két-három polgár reggelinél összeülve, megbeszéli az eszmét, megalakítja a társulatot és néhány percz alatt ott ily egyesületek céljaira nagyobb összegek folynak be, mint másutt talán évek alatt. Oly kórházak, tébolydák vannak ott, melyek párjukat ritkítják és melyekkel talán egyedül a budapesti új közkórház, ez a bámulatra méltó berendezéssel bíró intézet, versenyezhet. Amerikában a tűzörség kitünő, mentő-csónakok és bárkák is nagy számmal vannak, de a mi az általános segélynyújtást illeti, az nincs jobban kifejlődve, mint Ausztria-Magyarországban. Amerikában a tűzörség gépei mind gőzzel járnak, más gépet számba se vesznek. Minden farmernek van egy gőzgépe; s ha tűz üt ki, néhány pillanat alatt husz-harmincz ilyen gőzszivattyú van működésben. Amerikában az önkéntes tűzörségek egészen kiszorították az állami vagy a községi tűzoltóságot, míg itt épen fordítva van. Miért? Mert az állami, a községi tűzörségek sokkal jobban vannak berendezve, mint az önkéntesek. A vízen történt szerencsétlenségeknél is gyorsan kéznél vannak a csónakok, bárkák, így a szerencsétlenül jártaknak átlag 75%-át mentik meg. — Angolországban az első segélynyújtásban nagy szerepe van a rendőröknek, a kiket hetven iskolában tanítanak, hogy esetére mit tegyenek, hogy járjanak el. Így aztán Londonban, ebben az óriási forgalmú városban, nincs oly nap, hogy a rendőrök legalább egy emberéletet ne mentenének meg. A tűzörség kitünő Londonban. Csupán a Cityben 40 gőzszivattyúval és 80 vaslétrával rendelkezik a tűzoltóság. Ime egy példát is hozhatok fel: Mikor Londonban voltam, a szálloda előtt, melyben laktam, nagy sietve rohogott el egy gőzszivattyú, a minőt tüzeknél használnak oltásra. Megkérdeztem egy a közelben levő rendőrt, hogy hol ég? Arra az elmondta, hogy a Themse partján levő dockok gyuladtak ki és megemlítette, hogy ez a negyvenhatodik gép, melyet odavisznek; én is elmentem a tűz színhelyére. Csakugyan negyvenhat hatalmas gép volt működésben, de azért a tűzparancsnok, a kivel beszélgetni kezdtem, megjegyezte, hogy nem bánna, ha még legalább harmincz gőzgép állna rendelkezésére. — Budapest főpolgármestere, a kinek ma volt szerencsém látogatást tehetni, a napokban történt tüzeset alkalmából megjegyezte, hogy ő nagyon megelégednék vele, ha a fővárosi tűzoltóságnak egy gőzszivattyúja volna, a mi mindenesetre csak azt bizonyítja, hogy a főpolgármester úr igen szerény ember. Angliában is számos mentő-csónak van, azonkívül a partok a legtöbb helyen villamos világítással vannak ellátva. — Franciaországban az első segélyt szintén úgyszólván csak a rendőrök nyújtják. A tűzörség nem oly kitünő ugyan, mint az angol, de a legénység azért épúgy kitesz magáért. A Szajna-folyam

mentén nyolcz pavillon van, a hol rendőrök vigyáznak, nem történik-e baj. A Szajnába évente átlag 1000 ember ugrik öngyilkossági szándékkal, kiknek nagy részét kimentik a mindig figyelő rendőrök. — Belgiumban a tűz-örség igen gazdag, jól fel van szerelve. Mentőhajó is sok van. — Svéd-Norvégországban, szintúgy Oroszországban az első segélynyújtás nagyon sok kívánni valót hagy hátra, a Keleten pedig határozottan rosz. Kivételt talán csak Konstantinápoly képez, melynek tűzoltósága igen jó. Ez Széchenyi Ödön gróf érdeme, ugyanazé a kitűnő főúré, a ki a tűzoltóságokat tanulmányozva, a budapesti tűzörséget is berendezte. Ennek köszönheti Budapest, hogy tűzörsége a negyedik helyet foglalja el a világ valamennyi tűzörsége közt. Szerbiában, Görögországban, Olaszországban és Spanyolországban az első segélynyújtás szintén nagyon gyenge lábón áll. Magyarországon most megalakult az önkéntes mentő-társulat. Én hiszem, hogy az egyesület csakhamar erősen megveti lábát. A hol olyan nagy az áldozatkészség, a lelkesedés, mint Magyarorszában, ott az eredmény nem maradhat el és én szívből kívánok az új vállalathoz sikert! — A közönség, mely az előadást többször szakította félbe tetszésnyilatkozataival, a felolvasót zajosan megéljenezte. Este báró Mundy tiszteletére a budapesti mentő-társulat főintézői bankettet adtak. E.-s.

A „Kolozsvári Athletikai Club“ küzdelmei.

Kolozsvár, április 18-án.

E tudósítás nem azokról a küzdelmekről szól, mit a club athletái a porondon kifejtének. Ezeknél sokkal nagyobb küzdelmei vannak az együletnek a „létért“.

Ki hinné, hogy Kolozsváron az athletika számára „nincs hely“?! S ha volna is hely, ezeknek a kapuit bezárják előtte. Anyagilag szegény, mint olyan ifjú, mely önmagát tartja fenn és neveli. Vagyona a remény egy szép jövőbe, melyet ifjú kora kiszínez, s az összetartás, mit a száműzetés szerez. Téli gyakorló helyét végleg becsukták előtte. A torna-csarnokban nem lehet athletizálni mert „kopik a padimentum“.

Nyári gyakorló helyül eddig a Lövőház kertjét használta s viadalok alkalmával, a jövedelem arányában hozzájárult némi összegekkel a kert átalakítási költségeihez. A Lövész-egylet most 25 frtot követel minden viadalért. Ezenkívül a club tagjainak csak abban az esetben engedi meg, hogy — akkor midőn majális ninesen s midőn a néptőlkelő tiszt-aspiránsok nem gyakorolnak — a síkversenyre trainirozzanak, ha a club még 50 frtot fizet. Tehát summa summarum 100 frtot egy nyárra. Az ápril 17-iki vál. gyűlés ki is mondotta, hogy megköszöni, de csak részben veszi igénybe e drága gyakorló helyet. Tavaszi viadalát még e kertben fogja rendezni. Az őszi viadalt azonban, miután a club meghívást kapott, Marosvásárhelyen fogja megtartani.

Azonban minden roszban van jó. A kolozsvári athletikai clubot, mint a prófétát, előbb kezdik felkarolni vidéki városokban, mint szülő városában. Mójában van legalább a testgyakorlatokat szélesebb körben tenyészteni sőt utalva van rá.

Különben az athletikai clubra nézve a szállástalan-ság sanyarú állapota sokáig tartani nem fog.

Tagjai munkások s minden téren összetartva megfeszített erővel dolgoznak, hogy valamit a club érdekében kivívjanak. Az a nyomorúság, mit most szenvednek, erőt kölcsönöz tagjainak arra, hogy a többi kolozsvári sport-egyesületekbe is, melyek, mint valami elaggott kőszvényes öreg urak, képtelenek a mozgásra, új vért, új erőt és pezsgést hozzon s a sportéletet arra a színvonalra emelje, a mely Kolozsvár multjához méltó legyen. A kolozsvári sport-egyesületekről külön közelebből még fogunk szólni. Ez alkalommal hadd beszéljek a club versenyeiről:

Április 24-én lesz a verseny-gyaloglás Kolozsig, melyre az első díjat Kolozsvár adja. Ezenkívül fényes fogadtatásra készülnek a városban. A versenyzőkön kívül számosan készülnek clubtagok Kolozsra kirándulni s különböző athletikai játékokat és gyakorlatokat fognak ott bemutatni.

A tavaszi viadal május 15-ére van kitűzve. Az őszi viadal mellett, mely Marosvásárhelyen fog megtartatni, verseny-gyaloglás is lesz Marosvásárhelyig, melynél a távolság körülbelül 125 kilométer.

Az idei csónak-verseny.

(A „Neptun“ budapesti evezős-egylet által Budapestben, 1887 június 18-án rendezendő evezőverseny programja.)

I. Kétevezős-verseny, külvillás palánkos (autrigged gig pair-oar) hajók számára kormányossal. Legkisebb szélesség 70 cm. Díj 3 arany-érem.

II. Kétevezős-verseny, külvillás palánkos (autrigged gig pair-oar) hajók számára kormányos nélkül. Díj 2 arany-érem.

III. Egyevezős-verseny, külvillás palánkos (Klinkerskiff) hajók számára. Díj 1 arany-érem.

IV. Egyevezős-verseny, legjobb hajók számára. (Race skiff.) Díj 1 arany-érem.

V. Négyevezős-verseny, legjobb hajók számára (Race boat) kormányossal. Díj 5 arany-érem.

VI. Négyevezős-verseny, külvillás palánkos (autrigged gig) hajók számára kormányossal. Legkisebb szélesség 70 cm. Díj 5 arany-érem.

Távolság minden versenynél 3000 méter víznek lefelé egyenes vonalban. A pálya Új-Pest és a Margitsziget felső csúcsa közt tüzetik ki.

A versenyekben csak magyarországi egyletek vehetnek részt. Tét személyenként 3 frt.

A versenyen a Nemzeti hajós-egylet által 1883-ban megállapított versenyszabályok mérvadók.

Nevezési zárlat május 21., csapatok megnevezése június 4-én. A nevezések dr. Perger Ferencz úrhoz Arany János-utca 7. sz. intézendők.

A verseny minden egyes számra nézve csak akkor fog megtartatni, ha arra legalább két egylet nevez.

A verseny kezdete d. u. 6 órakor, negyed óránként egy-verseny.

A számok sorrendje a nevezések beérkezése után fog véglegesen megállapíttatni. *A verseny-bizottság.*

Kolozsvári athleta-versenyek.

Kolozsvár április 13-án.

Tegnap délutáni gyűlésén állapította meg végleg a K. A. C. versenybizottsága a tavaszi viadal és versenyek részletes programját. Újabb versenynemek, újabb feltevételek szövettek e programmba, mik nemcsak élénkebbé teszik a versenyeket, de a testedzés ügyét is egy-egy lépéssel előbbre viszik.

A május 15-én tartandó viadalon először fog bemutatni a rúdgrás; a súlydobásra, mely a legnépszerűbb gyakorlatok egyike, nyílt verseny tűzetett ki amatőrök részére. A viadalon lefolyó versenyek közötti szüneteket növendékek törvívása fogja élénkíteni.

A viadal részletes programját a versenybizottság a napokban teszi közzé.

A kolozsi versenygyaloglás tárgyalásánál a versenybizottságot kellemesen lepte meg az a bejelentés, mely szerint Kolozs város intelligenciája e versenygyaloglásra tiszteletdíjat ajánlott fel a clubnak.

Az alábbiakban adjuk e gyalogverseny részletes propozícióit.

*

Kolozsvári Athletikai Club. Versenygyaloglás Kolozsvártól Kolozsig. 1887 április 24. (vasárnap) távolság 24 kilométer. (15 ang. mértfld.)

Indulási pont a főtéri oszlop. Célpont Kolozson a „városház” épület kapuja.

Indulás reggel 7 órakor.

Tét nincs.

Díjak: az első beérkező nyeri a kolozsiak díját, a második, ha legalább öten versenyeznek, tiszteletdíjat, minden három óra alatt beérkező ezenkívül bronz-érmét nyer.

Három versenyzővel a verseny megtartatik.

A versenyre a K. A. C. tagjai jelentkezhetnek, kik gyaloglásban első díjat még nem nyertek.

A versenyzők polgári ruhát viselhetnek. A kitűzött távolságot az országuton tartoznak bejárni. Botot, melynek hossza egy métert meg nem halad, vinni szabad, futni tilos.

Indulás előtt a versenyzők kézárással fogadják a versenyszabályok megtartását.

A jelentkezések április 20-án déli 12 óráig a club titkárja Kuskó Istvánhoz (naponta déli 12 óráig híd-utca 15. sz. a. és este a gyakorlólhelyen) írásban lezárt borítékban adandók be. Későbbi jelentkezők csak 1 frt tét mellett fogadtatnak el. A jelentkezésnek tartalmazni kell a jelentkező vezeték- és keresztnévének valamint lakásának megjelölését. A borítékban megjegyzendő, hogy a versenygyaloglásra való jelentkezést tartalmaz.

Versenybíróság.

Elnök: Zabulik László.

Igazgató: Zabulik Sándor.

Bírák: Baintner Hugó dr., Bartha Ferencz, Benedek János, Borbély György, Jungling Mihály, Málnásy Ferencz, Zabulik Lajos.

Indítók: Folly Viktor, Kővári Mihály.

Időmérő: Malachovsky Máté.

Orvosok: Jeddy György dr., Török Domokos dr.

Kelt Kolozsvárt, a „Kolozsvári Athletikai Club” versenybizottságának, 1887 április 13. tartott gyűléséből.

DR. BAINYNER HUGÓ,
biz. elnök.

A Long- és Lawn-Tennis labdajátékok.

(Képekkel.)

Most, hogy a főrangú sportkedvelők a városligeti csarnokban naponként összejönnek Lawn-Tennis-t játszani, nem lesz érdektelen bemutatni e kedvelt labdajátékot.

Nálunk ugyan az angol labdajátékok alig hódítottak

valami tért, de remélni lehet, hogy lassan el fognak terjedni nálunk is, mint Német- és Franciaországban elterjedtek. A két labdajátékot Szokolay Kornél írta le igen világosan az „Athletikai Gyakorlatok”-ban, innen veszszük át a következőkben a két játék ismertetését.

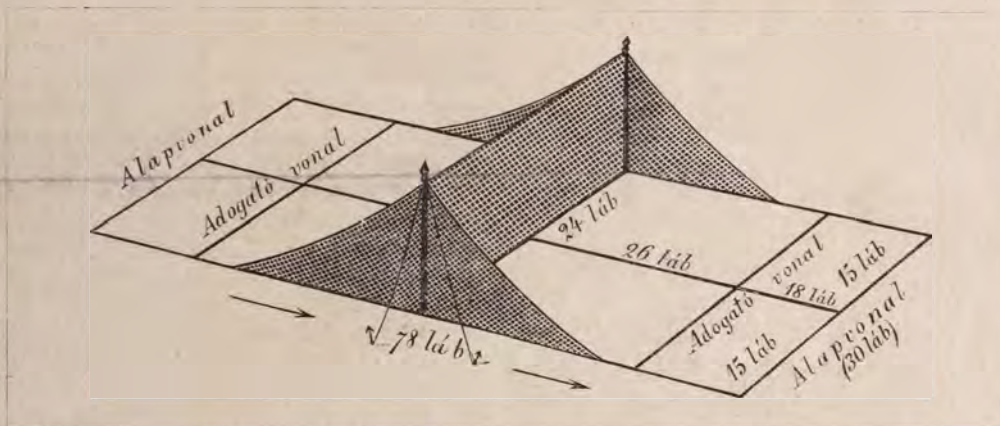
Long vagy hosszú Tennis, már nem igen népszerű játék. Tökéletesen vízszintes felületen kis czövekekhez erősített zsinórral határoljuk a játéktér, mely hosszában 180 láb lehet 25 láb szélességgel. A közepén kifeszített kötél két egyenlő részre osztja a területet. A tetszőleges számú játékos két táborra oszolván, sors által határozzák meg, hogy melyik fél kezdje a játékot. A pont, melyről az első fogja dobni a labdát, különösen megjelöltetik, ezután mindenki állást foglal. (Lásd a mellékelt ábrát.) Hosszú Tennisnél nem elég, hogy erős karjai s gyors lábai legyenek a játékosnak: biztos szem, ügyesség s lélek-jelenlét is kell. Itt is labda- s ütőrezével működnek. Megjegyzendő, hogy czélszerűbb közvetlenül a választókötel felett elröpíteni a labdát, mivel ezen dobás okoztöbb bajt az ellenfélnek. Szükséges figyelmeztetni arra, hogy a Tennis legalább négy ember játéksza, mert a játék 60-ra megy s minden lökés 15-öt számít; ha tehát négyen játszsza, akkor kell, hogy valamelyik fél két, közvetlenül egymásután jövő lökést nyerjen, különben quittek lesznek a pártok. Főszabály a labdát csak akkor visszautálni, ha felugrott a földről. A felvígázó, ki a játék

folyamat ellenőrzi, kis czövekekkel jelöli a helyeket, hol a labda megállapodott.

A régi pázsiton vagy kertben játszani szokott Tennis felelevenítésére több kísérlet tétetett Angliában; hogy ott még 1591-ben, tehát a XVI. század vége felé felismerték, a mellett több író tanuskodik. Napjainknak volt fentartva a Tennis e nemét új életre ébreszteni, s azt a modern társas-élet szokásaihoz alkalmazva, kellemes s üdítő kert-i játékká tenni. Nagy kedveltségre tett szert a „Garden vagy Lawn-Tennis“ Angliában. Segéd-eszközök a Law-Tennisnél: Labdák s ütőrecek, továbbá egy nagy háló, mely 5 láb magas 24 láb széles és 2 czölöphez van erősítve, s azonfelül köteleknel van a földhöz tartva. Az egész berendezés és beosztás a mellékelt ábrában látható.

Legalkalmasabb talaj „Lawn-Tennis“-re egy szép sima gyeper vagy pázsit, lombos fák közelében; vannak asphalt burkolatú talajok is, de ezek ritkák. A küzdőter egy hosszúdad négyzetet képez, mely azonban közepe felé, hol a háló nyulik el, keskenyebb mint végein.

A négyzög keskeny oldala 30 lábat, hosszú oldala pedig 78 lábat számlál; közepe, a háló hosszához mérve 24 láb, a különbség tehát 6 láb. A talaj gypsz-, mész-, fehér festék- vagy éppen fehér szalaggal osztatik be, az ábrán jelzett vonalak szerint.

Labda csak egy használtatik; de tartalék labdák mindenkor készen legyenek, mert az elvesztett, elrepedt vagy határon kívül esett labdák csak a játék után szedtetnek össze. A labda mézgából készül s belül üres. Súlya 1½ unczia, átmérője 2¼ hüvelyk. A labda burkolatja lehet bőr, posztó vagy gyapot. A játékban akárhányan vehetnek részt, de legszebb a játék, ha csak ketten vagy négyen küzdenek.

A játék kezdete előtt sorsot húznak; a nyerő fél lesz az adogató s „hand-in“ azaz bentállónak neveztetik; míg vetélytársa a „hand-out“ az az kintálló leend. Az adogató oldalt választhat; s ekkor az alapvonal („Baseline“) közepén akkép veszi fel állását, hogy egyik lábával kint, a másikkal bent álljon; most felveti a labdát, s reczéjével az ellenséges tábor felé üti. Az ellenfél a labdát első felszökésénél igyekszik megütni s a hálón át visszaröptetni, s így tovább, míg vagy elhibáztatik, vagy határon kívül esik a labda. Nincs szándékunkban e játék számos szabályai s fogásaival behatóbban foglalkozni. A Lawn-Tennis most Angliában nagy elterjedésnek örvend, s a felsőbb családi körök, s divatos nyaralók kedvencz időtöltése. Mint minden társas játék, úgy ez is bizonyos ügyességet, gyorsaságot s a szabályokhoz szigorú ragaszkodást igényel.

Pár szó a tör-vívásnál a védésekről és a szúrás-csoportokról.

A régi iskolák szerint némely olasz vívótanár nyolcz védet állapított meg. Téves nézet az, ha azt gondoljuk, hogy ezen nyolcz védés szükséges; nem az, hanem igen is jó.

Tapasztalatom folytán még eddig arról vagyok meggyőződve, hogy három véddel mindent meglehet védeni. Így tehát én az első védnek nevezem az úgy nevezett quartot, második védnek a tiercet, harmadiknak a demi sercelt. De mivel a vívásnál fődolog a jó véd és gyors visszaszúrás, tehát, hogy a visszaszúrásnak több tere legyen, igen jó, ha különbözőleg védünk, nem hogy ezen három véddel tökéletesen meg ne lehetne mindent védeni, de hogy a különböző véd után, természetesen, különböző visszaszúrásokat csinálhatunk, s így valószínű, hogy az ellen kombinációját megghisíthatjuk az által, hogy ugyanegy szúrást minduntalan más véddel védünk, s így ellenünket más szúrással lephetjük meg.

P. o. 1. Ellenünk szúr quartot, védjük első véddel, quarttal, visszaszúrunk tiercet (kettőt), csellel.

2. Ugyanazt védjük ellenkörrel, szúrunk egyenest kettőt (tiercet).

3. Védjük primmel (alapvéd), szúrunk négyet (socondot).

Védjük hármas félkörrel (demi sercel), szúrunk hármas (demi sercelt) kar felett stb. stb.

Még a védekhez tartoznak a csavar és surló háritások, valamint a védszúrások.

Én tehát, hogy a védeket csoportosíthassam, következő módon tanítom:

1. Positiv, 2. negativ, 3. relativ védek.

Positiv védekhez sorozom a quartot, tiercet, demi tercelt és secondot; ez alatt a név alatt: egy, kettő három és négy véd.

Negativ védeknek nevezem mindazon állásokból, a körvédeket, (contra) és félkör védeket, és surló védeket.

Relativoknak nevezem, ha teshajlással védünk, vagy bizonyos szúrások ellen bizonyos szúrást alkalma-

zunk, úgy szúrásra szúrással felelünk, anélkül, hogy magunkat feladnánk.

A vitér-vívásnál (épen úgy mint a kardnál) fődolog, hogy sem erősebb, sem gyengébb védet ne alkalmazunk, mint a reánk intézet szúrás. Rendesen mindkét fegyvernemnél azon hibában szenvedünk, hogy egy induló szúrás ellen, mely esetleg csel is lehet, pozitív védbe lépünk, mit az ellen azután könnyen kikerülhet (trompé). Véleményem szerint, legjobb mindig a leggyöngébb védet használni, az úgynevezett biztosítást (opponirt) s erős védbe csak az utolsó pillanatba általmenni.

Így azután meggyőződhetünk róla, hogy a vitér-vívásnál fődolog jól biztosítani, mi által különösen a cseleket sokszor kénytelen lesz ellenünk egészen abba hagyni.

A szúrásokat felosztjuk egyenes és cselszúrásokra általában. De főszerepet játszanak a riportok (visszaszúrások) előszúrások és tempok (együttszúrások).

A szúrásokat általában felosztjuk kötött (mid opposition) és szabad szúrásokra (Wurfstöße). Kötött szúrásoknak nevezzük, ha mindig úgy szúrunk, hogy magunk biztosítva vagyunk, mit azzal érünk el, ha ellenünk törét el nem hagyjuk, s szúrásunk alatt az ellen pengéjét erős harmadunkkal uraljuk, természetes dolog, hogy ezt teshessük, minden szúrást úgy kell tennünk, hogy hüvelyk ujjunkkal gyöngé nyomást teszünk (csupán az ujj segítségével) az ellen pengéjének érzékeny részére. Különösen naturalisták és meredt vívók ellen nem is szabad más szúrásokat használni.

Szabad szúrásokat csakis gyorsaságunkra számítva adhatunk, de mindig kivagyunk téve annak, hogy ellenünk, ha jó vívó, számításal, ha rossz vívó önkéntelen mozdulattal is kitérve, bennünket vagy beszalaszt, vagy ambot csinálunk. S ily esetben a vívás a törnélt nem engedhető meg, mert a legnagyobb kontachades. Egyenes szúrásoknak nevezzük, ha ellenünk szabadon adott részére egyenesen beszúrunk.

Cselszúrásoknak, ha érintés (engagement) vagy félnyomás által (fein Flaneonad) magunk keresünk tért.

Ha ellenünk szúrását védjük, gyorsan vissza szúrunk, visszsúrásnak (riport) nevezzük. Ez ismét lehet egyenes vagy csel.

Azon esetben, ha ellenünket a támadás pillanatában megelőzzük egy szúrással, előszúrásnak (aretenek) nevezzük.

Ha pedig ellenünk szúrása ellen egy másik szúrást alkalmazunk, úgy hogy szúrásunkkal fedezzük is magunkat védszúrásnak (temponak) nevezzük.

Ilyen például, ha ellenünk szúrására félnyomást alkalmazunk, mi által az ellen törhegyét eltérítjük, s ugyanakkor szúrunk, p. o. ellenünk szúr quartot és mi félnyomással rekordot stb. stb.

Ha a törvívás ezen sok finom részletezését tekintetbe vesszük, akkor kétségtelenné válik, hogy a naturalista a kard-vívásnál inkább boldogulhat, mert ott a nyers erő és bátorságot inkább érvényesítheti.

Igaz ugyan, ha két jó kardvívó mérkőzik, gyönyörű látvány a hozzá értőknek is. Szóval a kard-vívásnál is igen nagy ügyességet lehet kifejteni, de a tör-vívás, ha szép, az már művészet, mert az ügyességet és theoriát követel.

Ennél fogva nézetem szerint, a tör-vívásnak mindig meg kell előznie a kard-vívást, mert ott tanulja meg a kezdő a vívásnál megkövetelt finomabb mozdulatokat, és csak ott teheti magáévá a szúrászerű mozdulatokkal az ellenfelének vetendő cseleket és kardkötéseket, mert ez az egyetlen módszer, melylyel fedetlen támadhatunk.

GR. VAY LAJOS.

Torna óra-rend.

(Tornakártyák.)

A zárjelek közé tett számok azon oldalt jelölik meg, a melyen a Porzsolt Lajos „Tornázás kézikönyvében“ az illető gyakorlat bővebb leírása feltalálható.

50. tornaóra.

6—12 évesek: Egy sorból csillag alakba, abból négyszögbe, abból ismét egy sorba: mindenekelőtt az egy nagysor osztassék fel 4 egyenlő kis sorra, végeik helyeire előtornászok álljanak, a nagy arczsornak jobb szárnyát képező 1. sorbeliek balra át; a bal szárnyat képező 4. sorbeliek jobbra át; a közép ponttól jobbfelől álló 2. sorbeliek hátra arcz; a nagy sornak közép pontja lesz a csillagnak is központja, tehát: a 2. és 3. sorbeliek egymással karfűzés, az érintkezési központ körül $\frac{1}{4}$ kanyarodás jobbra — az 1. és 4. sorbeliek pedig egyenesen be a középpont felé menet — csillaghoz indulj! Mihelyt az 1. és a 4. sorbeliek vezető egyénei a központban szembe összejöttek, azonnal balra „visszakoznak“ (minden sorbeliek jobb vállukkal vannak a középfelé). Ezen csillagból négyszögbe, soronkint balra $\frac{1}{4}$ kanyarodással történjék, a központtól legtávolabb álló szárnyegyenének körül, előbb azonban a sorokban külön karfűzés (központban nem); vezérlés: a csillag közepéből balra $\frac{1}{4}$ kikanyarodás indulj! karfűzés el! a négyszög benseje felé hátra arcz! a balról sorvégeken állók helyben maradnak, a többiek (minden sorban külön) vállfogással karok nyújthatásáig jobbra sort nyitni indulj! Az így alakult négyszög felállásban földre támaszkodással fekvésbe és vissza, többször: páros karlendítés fejfélé 1, földre támasztani a tenyereket guggolással 2, lábakat ugrással hátra vetni 3, visszaguggolni 4, felegyenesedni és karokat lenyújtva tartani 5. Ezután a négyszögből egy sorba bontakozni: az 1. és 2. sorbeliek jobbra át, a 3. és 4. sorbeliek balra át, az 1. sor vezetője jobbra a négyszögből kikanyarodva vezet saját sorát és az utánuk csatlakozó 2. sort; a 3. sor vezetője pedig a négyszög közepe felé kanyarodik jobbra és vezet a saját sorát és az utánuk csatlakozó 4. sort, végül emezek elérvén amazok utolsó egyénét, az után csatlakoznak (lehet szaladással is). Rövid lépés, a sor legelejétől kezdve egymásután rendekbe balra fejlődni vagy előzetes kettős beosztás után egyszerre (77.). Egy lépés sorközökkel menet után állj! Minden második pár jobbra, minden harmadik pár balra kilépkedni 3—4 lépés távolra (tornatér szerint); párok szemközt, mindenki fogja meg jobb kezével a párjának jobb kézsuklóját és forduljon vállal feléje, így összefogódzva egymást húzva tartani, karokat kinyújtani, testtel kifelé dőlni, lábakat egymáshoz kissé közel tar-

tani, így apró gyors lépésekkel egymás körül szaladva forogni mérsékelten („szélmalom“). Lehet ezen körülforogást szemközt állásban mindkét kézzel összefogódzva, hátra dőléssel is végezteni („forgószél“). Mindkét esetben azonban 3—4 körülforgásnál több nem engedendő, és mindjárt az ellenkező irányban is kell vezérelni, amott a bal kézzel fogódzást véteni fel elébb. Végül a felső test kinyújtóztatására a derékra hanyatt fektetést kell végezteni: egy nagy kört képezteni, párok vissza léptetésével rendsorokba és abból oldalt szét válvá ívsorokból, vagy mint rendszeren szokásos (81., 82.); a kör közepén hosszában fel kell állítani több fapadot (lóczát), melyeknek nincs támlányuk és minőket mindenütt könnyen kéznél kaphatni, ezen padokhoz kell vezérelni a fiúkat innen és túl is részút szembe, aztán háttal a pad felé, le-guggolni, háttal a padra ráfeküdni, a lapoczkákra és a felső derékra, karokat fejfölé hátra nyújtani, így fekve váltogatott lábemelgetés lassan fel és le, azután lassan felegyenesedni. Most jobb oldallal feküdni a padra, hónalj a pad túlsó széle fölött, jobb kar lefogatva szabadon, bal kar fejfölé nyújtva tartassék. Ugyanaz balról; minden felegyenesedés karra támaszkodásokkal lassan történjék és utána pár nagy lélegzetvételre szólíttassanak a fiúk. Ha azonban a fent irt sajátosan jó sőt gyógyhatású gyakorlatok nem végezhetők például padhiány miatt, akkor pár függési gyakorlat vendő elő tömegesen bárminő szereken.

12—14 évesek: Egy nagy sorban négyes beosztás, jobbra át, menet, a tér közepén egy pont körül kanyarogva „csillagnövesztés“, illetőleg egy középpontból 4 ellentétes irány felé 4 oldal sorképzés: a sorvezető elébb egy kis körben egyszer körüljár aztán megáll, arccal a kör közepe felé fordulattal, az utána jövő kettős számú pedig a megállott vezetőjének háta mögül tovább lép egyet és közel mellette keresztbe áll, az ez után jövő 3. számú még tovább megy körbe és épen szembe áll az 1. számúval, a következő 4. számú kiegészíti a négyszögű központot; most „állj“ vezérlés után megmagyaráztatik a fiúknak, hogy folyton körül kell járni az első 4 egyént és a mint a sor rá kerül, mindenki egymásután oda fog állni a véle egyenlő számú és már megállott fiúk háta mögé, tehát minden egy körüljárás alatt 4 fiúnak kell beállani növelni a csillagnak 1., 2., 3. vagy 4. számú ágát a saját száma szerint. Ha már mind felállottak, akkor hátra arcz! Szaladással „csillagfogyasztás“, illetőleg a csillag egyik ágsorának elejéről egy fiú futásnak indul és fut folyton köröskörül, azonban minden csillagágból a legelől állók szintén elfutnak helyeikről, mihelyt arczuk előtt elvonul az „indító“ vagyis az öt már követők legutolsója, így minden körülfutással négy fiúval megfogy a csillagot képezők száma, végül mind ott hagyva állásaikat futnak a vezető után, most menet vezéreltetik egy nagy körben, a pihentető téta után állj, kör közepe felé arcz: földre támaszkodással fekvések mellső, aztán oldalt, végül hátsó helyzettel (l. 142., 143. oldalakon 30—33. ábrákat). A kör egy pontjából kiindulva, kettős beosztás után, minden második pár 3—4 lépést a kör közepe felé lépj: páronkint a „szélmalom“ vagy a „forgószél“ nevű gyakorlat, mint előző korúaknál. Ha azonban a csillagalakítással ¼ óránál több vétetett igénybe, akkor utána közvetlenül a szertornázásba kell fogni. I. csapat vegye a 49. tornaóra a 3. csapatnak irt két szert; a II. csapat a 4-ét; a III. csapat az 5-ét; a IV. csapat a 6-ét; az V. csapat az 1-ét; a VI. csapat a 2. csapat szereit az ott irt gyakorlatokkal.

Különfélek.

Azon t. olvasóinkat, kik még előfizetésüket nem küldötték be, tisztelettel kérjük az előfizetési ár (negyedévre 2 frt) sürgős beküldésére, hogy a lap expedálásában semmi fennakadás se álljon be.

Mutatványszámokkal szívesen szolgálunk.

Elmaradt példányok reclamatioja a szerkesztőséghez (Borz-utca 9. sz. II. emelet) intézendő.

Gróf Vay Lajos vívótermében (Ferencziek bazára) a nyári hónapokban juniustól—szeptemberig a reggeli és esti időkben hetenkint háromszor tartatnak vívási leczkék. Kezdknek karddal a három hónapra 30 frtot, jobb vívóknak 27 frtot kell fizetni. Vítör-vívásban a kezdők 40, a haladottabbak 35 frtért tanítatnak. A reggeli leczkék egy városligeti villában tartatnak.

50 velociped-lap jelen meg ma már Angliában. Mikor fog nálunk egy is létezhetni!

A „**Budapesti (budai) torna-egylet**“ folyó évi ápril hó 30-án (szombaton) d. u. 6 órakor saját helyiségében (I. ker. Attila-utca 52. sz.) tartja évi rendes közgyűlését, melyre az egylet tagjai tisztelettel meghívattak.

A választmány.

A „**Budapesti Kerékpár-Egyesület**“ elnökségétől. (Hivatalos.) A B. K. E. IV. nemzetközi versenyt f. é. június hó 26-án fogja megtartani, nevezési határidő június hó 21. (kedd) este 8 órakor jár le. A B. K. E. f. hó 9-én tartotta meg ez évi első kirándulását, a 12 tagból álló csapat d. u. 3 órakor indult el Budáról és 8 órakor Fehérvárra ért, a hol az egyesületnek 5 pártoló tagja üdvözölte a kerékpáron megérkezőket, 10-én reggel 8 órakor, a kirándulás célpontja felé, Moórra indult a csapat, Vándory József egyesületi titkár vezetése alatt. Hétfőn este 8 órakor teljes jó karban érkeztek vissza egyesületi tagjaink a fővárosba, és a Kommer-féle sörészalonban gyűltek össze a hol még késő este lettek megbeszélve a sikertült kirándulás élvezetei és különösen a páratlan vendégszeretet melyben az összes kirándulók részesültek Moórott, a Freising családnál. — A B. K. E. ez évi közgyűlését f. hó 19-én este 8 órakor az egyesületi helyiségben (István szálló) tartja meg. Azon esetben, ha ezen közgyűlés határozatképes nem lend, egy második közgyűlés fog május hó 3-án összehivatni, mely tekintet nélkül a megjelenő tagok számára határozatképes lesz.

KÖSZTÖVITS LÁSZLO.

A **Stefánia Yacht-Egylet** közelebb tartotta Eszterházy Mihály gr. elnöklete mellett alakuló választmányi ülését, a melyen gondnokká és egyuttal pénztárossá Szarvassy Sándort, titkárrá pedig Jankovics Istvánt választották meg egyhangúlag. Elhatározták továbbá, hogy az egylet tagjai részére május 6-án és 7-én zártkörű kirándulást rendeznek Balaton-Füredre, a következő programmal: Első nap indulás d. e. 11 órakor a déli vasút indóházából különvonattal. B.-Füreden vitorlázás, Lawn-Tennis-játék. Este 7 órakor ebéd; utána táncz. Második nap: Délelőtt regatta. Díjak a tétékből. Visszaindulás Budapestre este különvonattal. A kirándulás iránt máris élénk érdeklődés mutatkozik.

A **budapesti kerékpár-egyesület** közgyűlésére a tagok nem jelentek meg kellő számban, s így nem volt megtartható. A közgyűlés május 4-ére lesz újból összehívva.

A fővárosi iskolák tornatermeit több helyen a népfölkelők foglalták le és így a növendékek a rendszeres tornázásban gátolva vannak. Az illető tornatanítók igen helyesen tennék, ha e kellemetlen dolgot úgy fordítják a gyermekek javára, hogy hetenként többször kirándulásra vinnék a fiúkat. Az iskolai udvarokon pedig labdázást és szabadgyakorlatokat végeztessenek.

Herkules-naptár.

- Aprilis 24. A „Kolozsvári Athl. Club“ Kolozi verseny-gyaloglása.
- Május 15. A „Kolozsvári Athl. Club“ V. nyilvános viadala.
19. Budapest-gödöllői versenyek. Nevezési zárnap május 15-én.
22. Tata és tóvárosi versenyek. Nevezési zárnap május 15-én.
28. Az „Újvidéki Kerékpár-Egylet“ kirándulással egybekapcsolt tavaszi viadalai Ó-Becsén. Nevezési zárnap május 15-én.
30. Velocipéd kirándulás Belgrád-ra.
- Junius 9. „Achilles-Egylet“ nyári viadalai. Nevezési zárnap junius 1-én.
- Julius 3. Budapest és Kassa között kirándulással egybekötött atletikai versenyek. Nevezési zárnap junius 25-én.
17. Az „Achilles-Egylet“ nyári viadalai Palicson. Nevezési zárnap julius 1-én.
- Aug. 15. A „Sz. T.-E.“ országos torna és atletikai versenyei Palicson. Nevezési zárnap augusztus 1-én.
- Szept. 18. Az „Achilles-Egylet“ Nemzetközi országúti versenyei Újvidék és Bród között. Nevezési zárnap szeptember 1-én.
- Októb. 2. Az „Achilles-Egylet“ őszi viadalai Budapesten. Nevezési zárnap szeptemb. 2-án.
- Novemb. 1. Benedek Gyula vívómester kardmérkőzései Budapesten.

BRÖMER-ELMERHAUSEN és TÁRSA KERÉKPÁR-RAKTÁRA

BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 36. sz.

ajánlja dús választékú **bicycleit, biztonságai kerékpárok, háromkerekű velocipédek, tandémek, gyermekkerékpárok és háromkerekű velocipédek** mindenféle áron.

„Hillmann, Herbert és Cooper“

Coventry-i (Angolország)

világhírű gyárának vezér-képviselősege.

Valamennyi újdonságok, bőröndök, nyergek, lámpák, csengők, sípok, stb.-ben raktáron vannak.

Angol-kerékpározó iskola a házban.

AIGNER LAJOS könyvkereskedésében

(Budapest, váczi-utca 1.)

előfizethetni a „HERKULES“

testgyakorlati képes hetilapra.

Negyedévre 2 frt.

A „Herkules“ testgyakorlati közlöny az egyetlen magyar képes hetilap, mely a testgyakorlatok és testedző sport minden ágára kiterjed; ismeretterjesztő és mulat-

tató cikkeket és képeket közöl a tornázás, atletikai csónakázás, úszás, velocipédezés, vívás, korcsolyázás, vitorlázás, kerékkorcsolyázás, ökölvívás, gyaloglás, birkózás, labdázás, női sport, testgyakorló játékok és sportversenyekről; nagy súlyt fektet az iskolai tornázásra,

kiterjed a katonai testgyakorlatokra s kimerítő tudósításokat közöl a testgyakorló- és sport-egyletek működéséről.

Ötven egyletnek hivatalos közlönyve.

A közoktatásügyi miniszter rendeletileg ajánlotta az ország összes tanintézetének.

A „Herkules“ előbbi évfolyamaiból még néhány teljes példány szerkesztőségünk útján megszerezhető, még pedig a következő áron:

A „Herkules“ 1884-iki egész évfolyama bekötve	6 frt
„ „ 1885-iki „ „	8 „
„ „ 1886-iki félévi folyama	4 „

Tartalom: A fővárosi velocipéd-egyletek fúziója. Porzsolt Jenőtől. — Az életmentés. E-s-től. — A „Kolozsvári Athletikai Club“ küzdelmei. ... 6-tól. — Az idei csónakverseny. — Kolozsvári athleta-versenyek. Dr. Baintner Hugótól. — A Long- és Lawn-Tennis labdajátékok. — Pár szó a tör-vívásnál a védésekről és a szúrás-csoportokról. Gr. Vay Lajostól. — Torna órarend. — Különfélék.